

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน “บ้านพรหมปกาสิต”
หมู่ที่ 10 ตำบลพญาเย็น
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวเพ็ญพิลาศ มนระนันท์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ~~วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ~~

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974 - 533 - 123 - 6

เพ็ญพิลาศ มนระนันท์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน “ พรหมปกาสิต ”

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์นรินทร์ ฉิมสุทร, 198 หน้า

ISBN 974 – 533 – 123 - 6

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการหมู่บ้าน “ พรหมปกาสิต ” กรณีศึกษา “ กองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต ” หมู่ที่ 10 ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – กรกฎาคม 2545 กรณีศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน การบริหารงานกองทุน สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของราษฎร การก่อตั้งและการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านนัดประชุมราษฎรทุกครอบครัวและแจ้งไปถึงอำเภอ เพื่อให้พัฒนากรเข้าสังเกตการณ์และให้คำแนะนำ มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน มีสมาชิกกองทุนจำนวน 72 คน ผู้กู้เงินจำนวน 52 คน จำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 940,000 บาท ปัจจุบันมีเงินคงเหลือ 60,000 บาท ซึ่งจัดสรรไว้สำหรับเป็นเงินกู้ฉุกเฉิน

ความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านพรหมปกาสิตตั้งอยู่ยกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงบนและช่วงล่าง มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดเอียง พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ น้ำที่ใช้ทำการเกษตรอุดมสมบูรณ์ น้ำในการอุปโภคบริโภคเพียงพอ เงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านสามารถสร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประชาชนอยู่ดีมีสุข อาชีพหลักประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ ทำสวนน้อยหน่า มะม่วง ทำไร่ข้าวโพดและค้าขาย ซึ่งเงิน 1 ล้านบาท ค่อนข้างจะไม่เพียงพอสำหรับกู้ยืมในหมู่บ้าน การบริหารงานเป็นไปตามหลักการบริหารหรือจัดการค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งการวางแผนและการควบคุมงาน

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ของประชาชนในหมู่บ้าน การมีแนวนโยบายจากส่วนกลางเป็นผู้ให้การสนับสนุน การสนับสนุนด้านวิชาการ การติดตามผล และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านในการบริหารงาน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

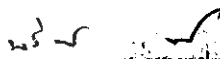

(อาจารย์จันทนา จินตนา)

กรรมการสอบ

(อาจารย์จันทนา จินตนา)

(อาจารย์จันทนา จินตนา)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิวัฒน์ อรรถวิวัฒน์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

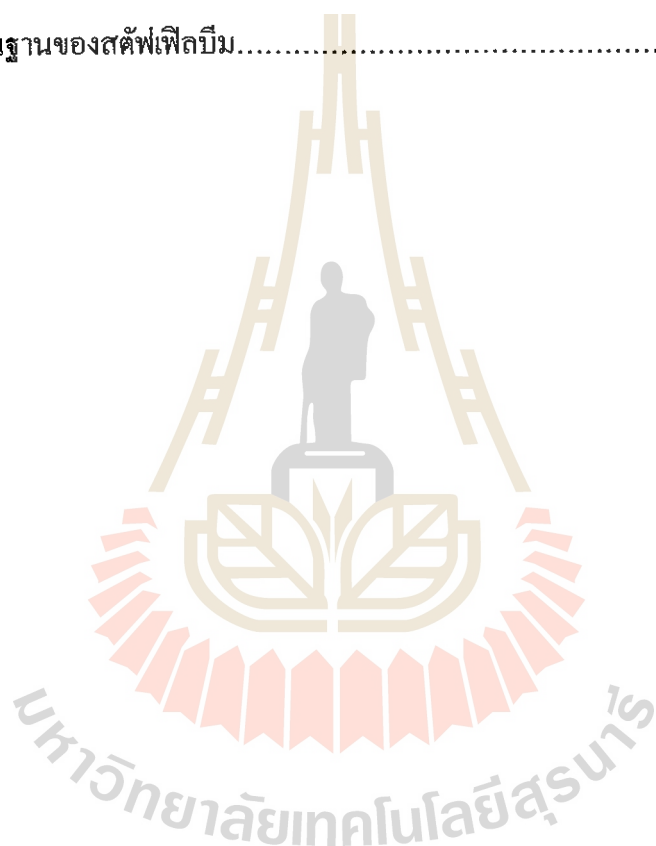
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
หน้าอำนวยการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	2
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีการดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544.....	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	9
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10
7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ “ จีพีไอโมเดล ”	10
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง.....	15
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ.....	17

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	20
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ.....	20
2. ตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล.....	24
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	26
4. ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา.....	27
5. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าตัวแปร.....	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	38
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	38
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม.....	56
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู.....	60
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	61
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	65
1. สรุปและอภิปรายผล.....	66
2. ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	71

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลอง ซัพพ์.....	13
2. โมเดลพื้นฐานของสต็อคเฟลทบีม.....	15

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นเสมือนบทเรียนที่ทำให้ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เริ่มหันมาทบทวนนโยบายและแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอดีต ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยองค์การอย่างเช่น ภายทางเศรษฐกิจของภาครัฐที่จำเป็นต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาในปัจจุบัน ควรมีการเน้นให้ประชาชนมีการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศไทย เพื่อให้ตนเองแข็งแกร่ง มั่นคง สามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้

อย่างไรก็ตามแม้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งได้ดำเนินการ แต่รัฐบาลยุคปัจจุบันโดยการนำ ของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ก็ยังให้ความสำคัญกับของ ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตัวเองให้ได้อย่างมีความเข้มแข็งขึ้น ในชุมชนหมู่บ้าน ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วน และ ให้เงินอุดหนุนเพื่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมหวังที่จะให้เงินลงทุนหมุนเวียนให้เกิดการผลิตและจำหน่ายอันส่งผลให้เกิดการจ้างงานในระดับท้องถิ่นนั้น โครงการดังกล่าวรัฐบาลคาดว่า จะต้องใช้เงินกว่า 70,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการตามนโยบาย

เพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านฯ ของแต่ละจังหวัดมีผลอย่างไร ผู้ที่ประสงค์ความเจตนาธรรมข้างต้นมากน้อยเพียงใด ทางรัฐบาลจึงมีมติให้กระทรวงมหาดไทย โดยให้มีการรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้นักศึกษาที่ตกงานได้มีอาชีพ มีรายได้ และยังได้ทุนกู้ยืมในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตร “ การจัดการและบริหารประเมินโครงการ ” ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาของบัณฑิตเพื่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ในนโยบายกองทุน

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นเสมือนบทเรียนที่ทำให้ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เริ่มหันมาทบทวนนโยบายและแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอดีต ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐที่จำเป็นต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาในปัจจุบัน ควรมีการเน้นให้ประชาชนมีการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ เพื่อให้ตนเองแข็งแกร่ง มั่นคง สามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้

อย่างไรก็ตามแม้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ยังไม่เริ่มดำเนินการ แต่รัฐบาลยุคปัจจุบันโดยการนำ ของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ก็ได้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองของชุมชนหมู่บ้านจนเกิดความเข้มแข็งขึ้นในชุมชนหมู่บ้าน ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วน และได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กรอบครัว โดยมุ่งหวังที่จะให้เป็นเงินทุนหมุนเวียนให้เกิดการผลิตและจำหน่ายอันส่งผลไปถึงการเพิ่มอำนาจซื้อในระดับท้องถิ่นนั้น โครงการดังกล่าวรัฐบาลคาดว่า จะต้องใช้เงินกว่า 70,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการตามนโยบาย

เพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านฯ ของแต่ละชุมชนท้องถิ่นจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด ทางรัฐบาลจึงเห็นสมควรให้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยให้มีการรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต เข้ามาทำงานประจำอยู่ในหมู่บ้าน และชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้นักศึกษาที่ตกงานได้มีอาชีพ มีรายได้ และยังได้รับความรู้ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตร “ การจัดการและการประเมินโครงการ ” ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาศิลปะการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ในนโยบายกองทุน

หมู่บ้านและและชุมชนเมืองในอีกทางหนึ่ง โดยวิธีการประเมินนั้นจะกระทำโดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร เข้ามาประจำในหมู่บ้านนั้นๆ เขียนและเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชน ซึ่งสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการประเมินโครงการของหมู่บ้านพรหมปกาสิต หมู่ที่ 10 ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1. ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2. ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3. ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ ซิฟฟ์โมเดล ” (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่ตัวอักษรมีความหมาย ดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำ
สารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
- ขั้นที่ 3 ใช้ซิฟฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจน
ตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการ
เก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4
- ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาพผนวกจนสมบูรณ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทำสารนิพนธ์ การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบหลักวิชาต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิค วิธีการประเมินที่จะนำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพท์ ไมเคิล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งได้เริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่วันที่

25 กรกฎาคม พ.ศ.2544 โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการจัดสรร โอนเงินกองทุนหมู่บ้าน
งวดแรก ณ ตึกสันติไมตรีทำเนียบรัฐบาล มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่

- สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- สำนักงบประมาณ
- กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน
- กระทรวงการคลัง ได้แก่ กรมบัญชีกลาง
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงพาณิชย์
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงสาธารณสุข
- ทบวงมหาวิทยาลัย
- กรมประชาสัมพันธ์
- ธนาคารออมสิน
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ

4 ประการ คือ

- (1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน
การควบคุม ดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคม
ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ที่จะเพื่อการผลิต ธนาคารหมู่บ้าน
กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

(2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3) การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน

(4) การติดตามและการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

(1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

(2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

(3) เสริมสร้างกระบวนการการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

(5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

(2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

เนื้อหาของระเบียบฉบับนี้กล่าวถึงสาระสำคัญต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(ฉบับสมบูรณ์พร้อมรายละเอียด อ้างอิงในภาคผนวก ก)

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔

เนื้อหาของระเบียบฉบับนี้กล่าวถึงสาระสำคัญต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ชื่อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระดับจังหวัด
หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

(ฉบับสมบูรณ์พร้อมทั้งรายละเอียด อ้างอิงในภาคผนวก ข)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่่า

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
 2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
- สำหรับคุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

(รูปแบบของแบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมือง อ้างอิงในภาคผนวก ค)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน / ชุมชน
- ด้านที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- ด้านที่ 3 การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- ด้านที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง
- ด้านที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับ

การสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(รูปแบบของแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อ้างอิงในภาคผนวก ง)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน สามารถจัดระบบบริหารจัดการเงิน กองทุนหมู่บ้าน และสร้างศักยภาพในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชน ในหมู่บ้าน ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “บ้านพรหมปกาสิต” จึงออกระเบียบไว้ตามสาระสำคัญแบ่งเป็น 7 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

หมวด 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 3 กองทุนหมู่บ้าน

หมวด 4 สมาชิกกองทุน

หมวด 5 การกู้ยืมเงินกองทุน การชำระเงินคืนและการทำสัญญา

หมวด 6 การรับเงินและการจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

หมวด 7 บทเฉพาะกาล

(ฉบับสมบูรณ์พร้อมทั้งรายละเอียด อ้างอิงในภาคผนวก จ)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๔ หมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(รูปแบบของเอกสารที่ใช้ประกอบในการพิจารณาเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง อ้างอิงในภาคผนวก ฉ)

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

7.1 รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพท์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินทางการประเมินโครงการ ดังนี้

สต๊ฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “ เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ”

รูปแบบของการประเมินแบบ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP MODEL)

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย แบบจำลอง “ซีพีพีโมเดล” (CIPP MODEL) จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1.การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม การประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมนอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสถานะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหา ให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อม มี 2 วิธี คือ

1. Contingence Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริม โครงการให้ดีขึ้น

2. Congruence เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

ในการประเมินสถานะแวดล้อมโดยทั่วไป ควรจะใช้การประเมินทั้ง 2 แบบ เพราะ Congruence จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ในขณะที่ Contingency Mode เป็นไปเพื่อการปรับปรุง ในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมนั้น จะต้องกำหนดทิศทางประเมินเพื่อที่จะได้สอดคล้องกับนโยบายและการตัดสินใจในการบริหารของระบบ นักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบัน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคตให้แก่ผู้บริหาร

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2.2 ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

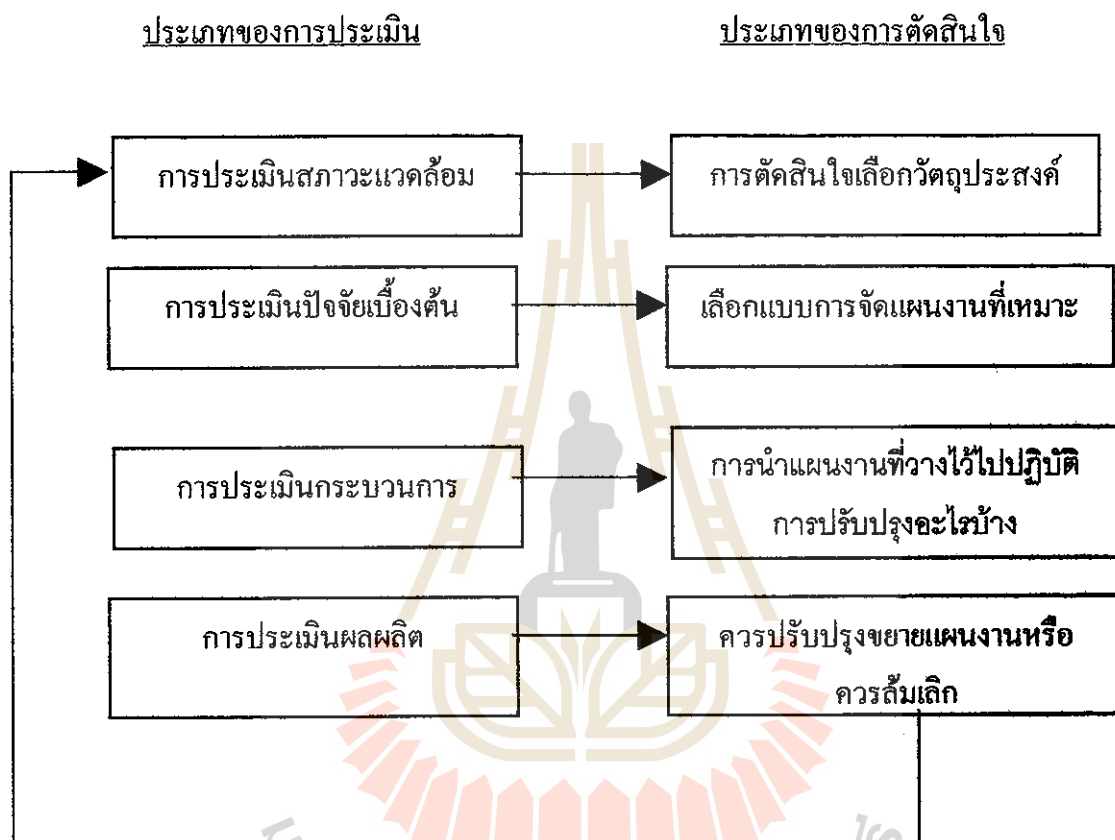
3.1 เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

3.2 เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน

3.3 เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4.การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดโครงการเท่านั้น แต่ยังมีคามจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย การประเมินผลผลิตจะรวมถึงต่อไปนี้เข้าไปด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือทั้งในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

การนำเอาแบบจำลองซิปไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินอยู่

7.2 รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล แนวคิดและโมเดลชีพฟ์ในการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

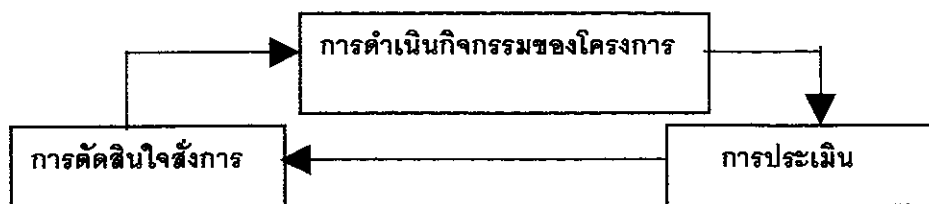
ในปีค.ศ 1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาเล่มหนึ่ง ชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making” ได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจและทันสมัย นอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าสตัฟเฟิลบีมได้ให้นิยามคำว่า “การประเมิน” ไว้ดังนี้

การประเมิน คือ กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

จากนิยามดังกล่าว มีสาระสำคัญที่สามารถขยายความ ดังนี้

1. การประเมิน เป็นกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่รอบใหม่ของวงจรด้วย
2. กระบวนการประเมิน จะต้องมีกระบวนการระบุข้อมูลที่ต้องการ
3. กระบวนการประเมิน จะต้องมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลตามที่ระบุชี้ไว้
4. กระบวนการประเมิน จะต้องมีกระบวนการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้นมาจัดทำเป็นสารสนเทศ
5. สารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีคามหมายและมีประโยชน์
6. สารสนเทศดังกล่าว จะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใด ๆ ต่อไป

แนวคิดของสตัฟเฟิลบีมมีลักษณะที่จะแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด ซึ่งการประเมินมีหน้าที่ ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นรายละเอียดของการประเมินตามนิยามของสตัฟเฟิลบีมนั้น สามารถถ่ายทอดออกเป็นโมเดลพื้นฐานได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 โมเดลพื้นฐานของสตีฟเฟิลบีม

การประเมินตามโมเดลของสตีฟเฟิลบีมนั้น สามารถสรุปการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนด หรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

8.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนฯ เข้มแข็งยั่งยืน
- 2) เพื่อสร้างรายได้ ให้โอกาสแก่บัณฑิตที่ว่างงาน 74,881 คน
- 3) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการศึกษาของบัณฑิต
- 4) เพื่อจะได้ข้อมูลนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

8.2 เป้าหมาย

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนฯ จำนวน 74,881 กองทุน
- 2) ยกระดับฐานะการศึกษาของบัณฑิตมีศักยภาพบริหาร โครงการ จำนวน 74,881 คน
- 3) มีการรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่าง

ต่อเนื่องพร้อมทั้งวิจัยรวมทั้งสิ้น 74,881 คน

8.3 แผนการดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์โครงการ เปิดรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการ ระยะเวลา 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม ถึง เดือนกันยายน

2. จัดทำหลักสูตร”การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต” สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จากสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร่วมกับบุคลากรจากกระทรวง ศึกษาธิการ ได้แก่ สถาบันราชภัฏ,สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล,กรมอาชีวศึกษา, กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ทบวงวงมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมีส่วนร่วมด้วย ได้มีการเตรียมการดังนี้

2.1 เปิดหลักสูตรเชิงสหวิทยาการแบบบูรณาการเน้นการเรียนการสอนเชิงประเมินผลวิจัย

2.2 ศึกษาภาคทฤษฎีร้อยละ 20 ภาคปฏิบัติร้อยละ 80 ปฏิบัติภาคสนามหมู่บ้านชุมชน

2.3 จำนวนหน่วยกิตที่ศึกษา 27 หน่วยกิต

2.4 จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของนักศึกษา คู่มือคณาจารย์ มีการนิเทศน์ภาคสนาม ในหมู่บ้านพื้นที่ ที่รับผิดชอบ 5 วันต่อ 1 ตำบล และมีอาจารย์สอนเสริมเดือนละ 2 ครั้ง

3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อดำเนินงานในส่วนกลาง และคณะกรรมการระดับจังหวัดทำหน้าที่เป็นประธาน เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ ตรงตามเป้าหมายโดยมีกิจกรรมดังนี้

3.1 จัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการส่วนกลาง คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด เพื่อได้จัดการวางแผนปฏิบัติโครงการร่วมกัน

3.2 จัดกำหนดคณาจารย์ผู้สอนและนิเทศก์โดยทำตามหลักสูตรร่วมกัน

3.3 จัดทำการคัดเลือกนักศึกษา ตามนโยบายกทบ.จำนวน 74,881คน เพื่อลงพื้นที่ระยะเวลา 10 เดือน พร้อมทั้งทุนการศึกษา 6,360บาท หักค่าเล่าเรียนเดือนละ 600 บาท โดยอยู่ในการดูแลของสถาบันการศึกษาในพื้นที่

3.4 จัดปฐมนิเทศน์และฝึกอบรม เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในพื้นที่ชุมชน

3.5 คณาจารย์ผู้สอนและคณาจารย์นิเทศก์ติดตามผลงานนักศึกษาที่ลงปฏิบัติงาน

4. นักศึกษารายงานผลการดำเนินงาน กทบ. ทุก ๆ 15 วัน รายเดือน รายไตรมาส เพื่อที่จะนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข และรวบรวมเป็นรายงานตามนโยบายเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เมื่อสิ้นสุดของเวลา 10 เดือน นักศึกษาส่งรายงานการวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการ กทบ.

9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ

9.1 หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันอังคารที่ 15 มกราคม 2545 หน้า 6

จากคอลัมน์ ในหนังสือพิมพ์เรื่อง การบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า นโยบายเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท มาจากรากฐาน ทฤษฎีพึ่งพารัฐ โดยอำนาจทางการเมือง และการบริหารงานกองทุนนั้น มีการผสมผสานแนวคิด ทฤษฎีและแนวคิดประชาสังคม ในลักษณะ 4 ประสาน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน/NGOs นักวิชาการและผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กับ กองทุนฯ ภายใต้ชื่อ “ประชารัฐ” อันหมายถึงความร่วมมือระหว่างประชาชนกับข้าราชการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน

ภายใต้นโยบายนี้ ได้ใช้แนวคิดทฤษฎีถึง 4 อย่าง อันได้แก่ ทฤษฎีการพึ่งพา ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ แนวคิดประชาสังคม และแนวคิดหญิง-ชาย ข้อวิพากษ์ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การทำให้ภาคประชาชนพึ่งพาภาครัฐ โดยรัฐบาลทำหน้าที่อุปถัมภ์ประชาชน ก่อให้เกิดการพึ่งตนเองไม่ได้ (การพึ่งตนเอง หมายถึง การตรวจสอบทรัพยากรของตนเองว่ามีส่วนใดขาดแคลน ส่วนใดพอเพียงแล้ว ส่วนที่ขาดจึงระดมหรือประสานทรัพยากรจากส่วนอื่นๆ เพิ่มเติม ไม่ได้หมายถึง ไม่พึ่งใครเลย)

2. การทำงานภายใต้ระบบระเบียบและกลไกของราชการที่ยึดกุม “หน่วยเหนือ” มากกว่าปัญหาความเดือดร้อนและแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม ทำให้หน่วยสนับสนุนกองทุนฯ อย่างเหนียวแน่นมากเกินไป ในขณะที่ไม่สอดคล้องกับความจริง

3. การมีชาย - หญิง ในสัดส่วนกรรมการที่ใกล้เคียงกับบทพิสูจน์ในสังคมไทยว่า ผู้หญิงจะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ในการบริหารจัดการกองทุนฯ ให้โปร่งใสได้อย่างไร

4. ความเชื่อมโยงนโยบายของรัฐบาล ตั้งแต่ การพักหนี้เกษตรกร กองทุน 1 ล้านบาท หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล 30 บาท รักษาได้ทุกโรค

สรุป การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่าการยึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ทุกระดับมีแนวทางพัฒนากลไกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับประชารัฐ/ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนล้านบาทบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2 หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 หน้า 7

จากคอลัมน์ : ยุทธศาสตร์แก้ความยากจนอย่างบูรณาการ 8 ประการ สรุปได้ว่า

1. ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็งและเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการร่วมตัวร่วมคิดร่วมทำของกลุ่มคน ชุมชนเข้มแข็งจะแก้ปัญหาทุกอย่างพร้อมกัน ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ
2. ยุทธศาสตร์สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร ในการจัดการทรัพยากรชุมชน นั้น ถ้าชุมชนเข้มแข็ง ดูแลการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน จะได้ทั้งความเป็นป่าแหล่งต้นน้ำถาวร วิถีชีวิตชุมชนและการแก้ความยากจนพร้อมกันไป เป็นการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน
3. ยุทธศาสตร์คืนสิทธิและความสามารถในการทำมาหากินของชุมชน
4. ยุทธศาสตร์เชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับเศรษฐกิจมหภาคให้เกื้อกูลกัน การทำให้เศรษฐกิจทั้ง 2 ภาค เชื่อมโยงเชิงเกื้อกูลกัน จะทำให้เกิดความไพบูรณ์และยั่งยืน
5. ยุทธศาสตร์ประสานการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพลิกฟื้นประเทศ เช่น โครงการหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โครงการอบรมบัณฑิตให้เป็นเลขากองทุนหมู่บ้าน การจัดการที่ให้ส่วนทั้งหมดเชื่อมโยงกันเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน เป็นการปฏิรูปหรือการปฏิวัติการศึกษาของคนไทย
6. ยุทธศาสตร์อุดมศึกษากับการวิจัยที่เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง โดยรัฐบาลมีทุนให้ สกว. ไปสนับสนุนมหาวิทยาลัยให้ทำการวิจัยพื้นที่ เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

7. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกฎหมายเพื่อคนจน กฎหมายไทยมีอคติต่อคนจนเป็นโครงสร้างทางสังคมอย่างหนึ่งที่ทำให้คนจนจน และไม่หายจน

8. ยุทธศาสตร์ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารชุมชน การรู้ความจริงถึงกัน และมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน จนทำให้เกิดพลังทางสังคมและพลังทางปัญญาที่จะแก้ปัญหาได้

ทั้ง 8 ประการที่กล่าวมา มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถของชุมชนและระบบที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นพลังทางปัญญาและพลังทางศีลธรรมที่จะแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาสังคม พร้อมกันไป

9.3 กองทุนหมู่บ้าน : ทำอย่างไรจึงสำเร็จ (เอกสารเผยแพร่โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน)

องค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน โดยขอให้ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาถึงปัจจัยต่อไปนี้

1) มีทรัพยากรบุคคลที่เข้มแข็งหลากหลายวัย/ระดับการศึกษา และฐานะ แต่ละคนรู้จักสามัคคี มีความร่วมมือร่วมใจ มีการติดต่อสื่อสาร ร่วมกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมทางศาสนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

2) ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน บุคคลในหมู่บ้าน ผจญปัญหาร่วมกันมาก่อน กลุ่มที่เคยเผชิญปัญหาร่วมกันมาก่อนจะมีความเหนียวแน่นมากกว่า การรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์เฉพาะหน้า

3) ผู้นำหรือแกนนำมีความรู้ ความสามารถ ฉลาดและเสียสละ มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ทำงานแบบกักไม่ปล่อย ไม่ควรใช้บุคลากรมือใหม่

4) ผู้นำและสมาชิกต้องมีโอกาสในการเรียนรู้ดูงานค่อนข้างมาก เพื่อให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

5) เน้นการรวมกลุ่มเป็นองค์กรบริหารกิจการ/ลงทุนร่วมกัน ไม่ทำงานโดยคนใดคนหนึ่งมีการกระจายอำนาจการบริหารทั้งแนวตั้งและแนวนอนเป็นเครือข่าย สมาชิกทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาต้องปฏิบัติร่วมกันและมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความจริง 4 ประการ ดังที่ระบุไว้แล้วใน วัตถุประสงค์ในบทที่ 1 ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้มีวิธีการดำเนินการประเมินโครงการด้วยกัน 9 ด้าน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา
4. ตัวชี้วัดประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา
5. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

5.1 เพื่อทราบว่า การดำเนินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

5.2 เพื่อทราบว่า มีปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

5.3 เพื่อทราบว่า ได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จาก กระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

5.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

1.รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1รูปแบบการประเมินของโครงการ

1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริงหรือที่ เรียกกันว่า “ Authentic Evaluation ”

2) การตัดสินใจคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น

3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค้าของตัวชี้จะไม่ทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค้าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินค้าตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผล โดยไม่มีการตัดสินค้า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ ซีพีพี โมเดล (CIPP Model : Context - Input - Process - Product) แบบจำลองซีพีพี โมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ (ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์)

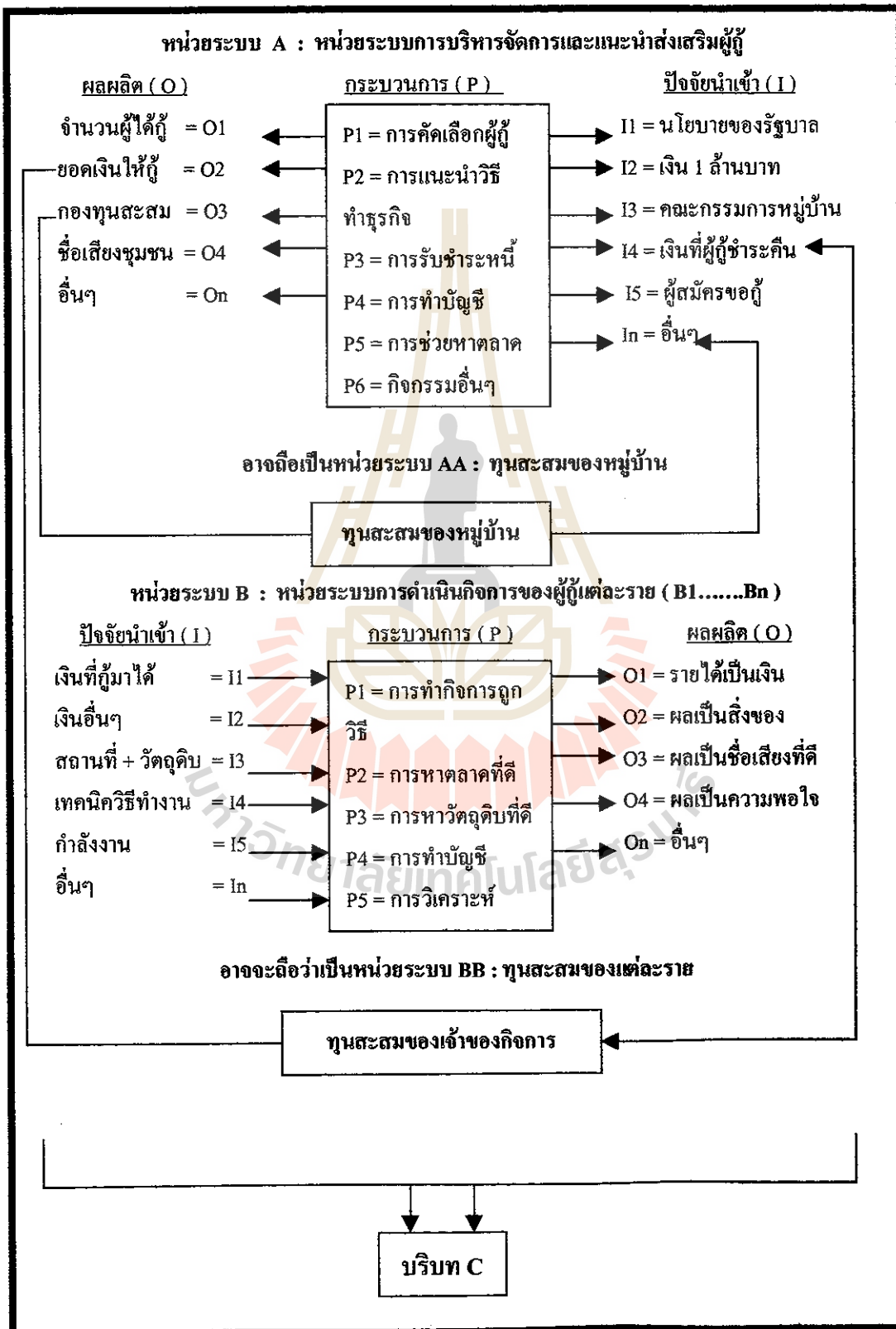
4.1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า " บริบท " หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น

4.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4.3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบคือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

4.4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

แผนภาพต่อไปนี้จะแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ " ซีพีพี โมเดล " (CIPP Model) ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 3 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภาพที่ 3 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและ
ผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ
ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละ
ราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏใน
แผนภาพ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภาพ และมีผลผลิต
ได้แก่ O ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภาพ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน
มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำ
อาชีพตาม รายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้
เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ
ดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับ
หน่วยระบบ A

บริบท C ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิ
ประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบาย
ของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่
แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
 - 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจาก กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
 - 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
 - 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
 - 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
 - 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
 - 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
- (อ้างอิงในภาคผนวก ข)

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการ ประเมินแบบซิพพ์โมเดล (CIPP Model)

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Product Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบ B)

ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธี อันได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่างๆ
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีต่างๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดกลางจนได้ประเด็นที่ชัดเจนดังปรากฏ ในบทที่ 4

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทบางคน เรียกว่า ความล้มสลายของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิสถาศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชนนี้สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / ชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ข้อมูลด้านอื่น ๆ (ซึ่งนักศึกษาสามารถกำหนดขึ้นเองจากการศึกษาแนวคิด

ทฤษฎีในชุดวิชา ที่ 1 " การวิจัยชุมชน " โดยเฉพาะในหน่วยที่ 1 ของชุดวิชานั้น) เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง , การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นจึงต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้ หรือยืมเงิน การตลาดสำหรับผลิต , และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่นๆ ของท้องถิ่น / ชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน / ท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

4.1.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว ในตอนที่ 3

4.1.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2) เงิน 1 ล้านบาท

- 3) คณะกรรมการหมู่บ้าน
- 4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- 5) ผู้สมัครขอกู้

4.1.3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) การคัดเลือกผู้กู้
- 2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 3) การรับชำระหนี้
- 4) การทำบัญชี
- 5) การช่วยหาตลาด

4.1.4 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้กู้
- ยอดเงินให้กู้

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

3) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งพาผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์นี้ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี้ ส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรของข้อที่ 3 ถึงข้อที่ 5 มาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของข้อที่ 6 พร้อมกันนี้จึง แสดงลักษณะของค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ
เพียงใด อันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. กองมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็ก่อนทุน ● มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน ● รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. กองมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ● มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
3. ทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน ● มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการพัฒนาอาชีพ ● มีการสร้างงาน ● มีการสร้างรายได้ ● มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน ● มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนสมาชิกกองทุน ● จำนวนเงินออมและเงินทุน ● ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีคณะกรรมการบริหารกองทุน ● จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน ● มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2.ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีระเบียบการบริหารกองทุน ● มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3.การดำเนินงานของคณะกรรมการ กรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการประชุมของคณะกรรมการ ● มีการรับสมัครสมาชิก ● มีการจัดทำบัญชีเงินปัจจุบัน ● มีการรับเงินฝาก ● มีการระดมทุนเงินฝาก
4.การตัดสินใจเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> ● มีระเบียบการกู้และขอทุน ● มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย ● จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ ● จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ ● จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้ ● จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจในการพิจารณาเงินกู้
5.มีการจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท ● จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
6.อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ● มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2.มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน ● มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3.มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง ● มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง
4.มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการนำหลักการพึ่งพาตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5.มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ● มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น
6.มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน ● มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้หมายถึงรวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะเข้ามาในอนาคต

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่างกองทุนหมู่บ้านเป็นสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม ● มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐจัดการ ● สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
2.ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง ● ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี ● ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> ● สภาพป่า ● สภาพของดิน ● สภาพของหนองน้ำ ● จำนวนประชากร ● อาชีพครั้งแรกของประชากร ● ถนน ● ไฟฟ้า ● ประปา
2.การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ	
2.1ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน ● จำนวนกลุ่มต่างๆและจำนวนเงิน
2.2ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนลักษณะประชากร ● การประกอบอาชีพ ● สภาพของที่ดิน
2.3ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนวัด / มัสยิด / โบสถ์ ● การใช้ภาษาพื้นบ้าน ● มีโบราณสถาน – โบราณวัตถุ
2.4ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน ● จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ ● จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ ● จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
3.มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้	
3.1 การเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> ● ในแบบ บร.4 ข้อ 5
3.2 ค้าขาย	<ul style="list-style-type: none"> ● จำนวนผู้คนที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
3.3 การบริการในชุมชน	

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้าง ที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	● มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	● จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน ● จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน	● จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	● จำนวนผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	● จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจ
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเข้ากองทุน	● จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน ● มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเสริมกัน
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ● มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ● มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่นๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นคว้าตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
<p>ความเข้มแข็งของกองทุน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามัคคี 2. มีความซื่อสัตย์ 3. ยกย่องคนทำดี 4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร 9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก 10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก 	<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร.2

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● สรุปประเด็นต่างๆตามทัศนะของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

สรุปย้อนหลังการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจมาถึง 8 แผนเป็นเวลา 40 ปี และยอมรับว่าไม่ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่คาดไว้ นับว่าเป็นการยอมรับความจริงอย่างกล้าหาญ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทยแต่แรกเริ่มนั้นใช้ที่ปรึกษาเป็นฝรั่ง ดังนั้นจึงนำทฤษฎีการพัฒนาแบบตะวันตกเข้ามาใช้สอนให้คนทันสมัย ใช้เงินเป็น นำอารยธรรมตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ สอนว่าต้องพัฒนาอุตสาหกรรมจึงจะเจริญ โดยไม่ได้ศึกษาพื้นฐานให้ลึกซึ้งว่า ประเทศไทยเป็น สังคมเกษตรกรรม หากจะพัฒนาอุตสาหกรรมควรใช้แนวทางการพัฒนาแบบเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มคุณค่าสินค้าเกษตร เวลาวานไป 40 ปี เพิ่งจะนึกได้ ถึงมีผู้นำรัฐบาลออกมาชี้ให้ประเทศไทยต้องเพิ่มคุณค่าสินค้าเกษตรทุกประเภท เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมยางพารา Rubber city มีการจะทำบริษัทร่วมค้าเพื่อเป็น trading firm ในการส่งออก สินค้าทุกชนิดที่มาจากข้าว มีแผนงานที่จะจัดตั้ง Import unit ที่จะเป็นหน่วยงานบริหารสินค้าเข้า ให้มีประสิทธิภาพหรืออีกนัยหนึ่งอะไรที่ผลิตได้เองก็ไม่ควรนำเข้า อะไรที่ผลิตแล้วยังคุณภาพสู้ไม่ได้ก็ต้องพัฒนาคุณภาพ เพื่อลดการนำเข้าในอนาคต แนวคิดนี้ ๆ ทั้งนี้ แต่ข้าราชการที่เป็นผู้ปฏิบัติ จะรับมุกทันไหมและจะใช้เวลาเท่าไรกว่าจะเป็นรูปเป็นร่าง

ที่นี้ต้องไปฟังท่านอดีตนายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน บ้าง ท่านบอกว่าจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศต้องใช้วิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในแบบยั่งยืนซึ่งใกล้เคียงกับข้อเสนอแนะว่าอนาคตเมืองไทยจะอยู่ได้ต้องใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานไว้เพื่อเป็นการเตือนสติคนไทยทั้งหลายผมเข้าใจว่าการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ กินน้อยใช้น้อย ใช้เท่าที่จำเป็น การจัดวินัยให้แก่ชีวิต

หากประชาชนซึ่งเป็นรากหญ้าของสังคมมีวินัยในการใช้เงินดี ประหยัด อคคอม ไม่ฟุ้งเฟ้อไม่ก่อหนี้ โดยไม่จำเป็น อนาคตของสังคมไทย และเศรษฐกิจภาคประชาชนน่าจะดีขึ้น แต่พฤติกรรมการณ์ บริโภคในช่วงที่ผ่านมา 6-8 เดือนน่าเป็นห่วงมาก หากถามว่าเศรษฐกิจฟื้นตัวไหม ถามใคร ใคร ก็บอกว่า เศรษฐกิจกำลังฟื้นประการแรกให้เห็นชัด คือ รถยนต์ขายดีเหลือเกิน ทั้งบีคอัพ รถเก๋ง ป้ายแดง เต็มถนน เพราะความร่ำรวย ดอกเบี้ยถูก ตอนนี้งการจราจรในกรุงเทพฯก็กำลังเป็นปัญหาอีก แล้ว เพราะรถเริ่มติดอย่างไม่มีเหตุอันควร ประการสอง บ้าน และที่อยู่อาศัยก็เริ่มขยับตัว หลังจากที่เสียบสนิทมามากหลายปี เหตุเพราะดอกเบี้ยถูกและความร่ำรวยหรือไม่มีเงินความร่ำรวยนั้นแหละ ประการสามห้างสรรพสินค้าไฮเปอร์มาร์เก็ต ดิสเคาต์สโตร์ คนซื้อกันแน่นทุกแห่ง สาเหตุที่ทั้งอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์ รถยนต์และค้าปลีกขยับตัว เพราะเงินกู้ของรัฐบาลที่ปล่อยสินเชื่อ เพื่อให้กูไปประกอบอาชีพและกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทเพื่อไปทำการผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นน่าจะเกี่ยวข้องแน่นอน เพราะเงินหลายหมื่นล้านที่สะพัดในตลาดต้องทำให้เกิด กระแสไปกระตุ้นการบริโภคในประเทศ แต่วิธีที่ไม่น่าจะถูกต้องคือการที่ธนาคารทั้งหลายไป กระตุ้นการบริโภคของประชาชน โดยการปล่อยสินเชื่อบุคคล บัตรเครดิต ซึ่งเป็นการค้าขายกำไร งามเพราะดอกเบี้ยสูงและกระจายความเสี่ยง ประเด็นนี้ น่าเป็นห่วงมากที่สุด เป็นการสนับสนุนให้ คนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพราะรายได้ของคนทำงานไม่ได้เพิ่ม แต่มีกำลังซื้อเพิ่มด้วยการใช้เงินล่วงหน้า จากสินเชื่อบุคคลและเครดิต ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่ารายได้จะเพิ่มหรือไม่ ทุกคนที่เป็นลูกจ้างคงรู้ว่า ภาค เศรษฐกิจที่แท้จริงนั้นยังไม่ดีสินค้าส่งออกที่เป็นรายได้หลักก็ตกลงเงินบาทก็แข็งขึ้น ทำให้ต้นทุน แพง แข่งขันลำบาก โรงงานและบริษัทขนาดกลางและเล็ก ต่างมีปัญหาการเงิน NPL เพราะยังกู้ เงินใหม่ไม่ได้ หรือปรับโครงสร้างไม่เสร็จ ธนาคารก็ไม่ปล่อยกู้ การที่ธนาคารทั้งหลายปล่อยสินเชื่อ บัตรเครดิตมาก เปรียบเหมือนช่วยผู้ให้ลูกจ้างใช้เงินเดิบ แต่นายจ้างยังเอาตัวไม่รอด ดังนั้น ใน อนาคตจะเป็นอันตรายต่อคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่มาก เพราะการใช้เงินแบบเกินตัว หากเศรษฐกิจหยุด ชะงักเพราะนายจ้างทั้งหลายเกิดเอาตัวไม่รอดอีก วิกฤติซ้ำอีกครั้ง คนเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็น มนุษย์เงินเดือนจะต้องมีปัญหามาก และจะทำให้เสียเครดิต ดิตบัญชีดำ ต่อไปจะทำการหรือขอ กู้เงินไปประกอบอาชีพโดยสุจริต จะทำได้ยากประเด็นสุดท้ายที่กล่าวถึงนี้ น่าเป็นห่วงที่สุด เพราะ การกระตุ้นให้ประชาชนบริโภควิธีนี้กำลังเดินสวนทางกับนโยบายที่จะแก้ปัญหามาของชาติ แทนที่ จะประหยัด อคคอม กลับใช้จ่ายมากขึ้นสร้างหนี้มากขึ้น โดยเฉพาะคนในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ซึ่งตกเป็นเหยื่อของความศิวิไลได้ง่าย

เมืองไทยนี้มีอะไรแปลกมากภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องใช้เงิน ปรากฏว่าไม่มีเงินใช้ขอกู้ใหม่ก็ไม่ได้ แต่ปรากฏว่าคนไทยอีกพวกหนึ่งกลับมีเงินอยู่ในระบบมากเหลือเกิน รัฐบาลประกาศขายพันธบัตรกู้ชาติสามแสนกว่าล้านบาท ใช้เวลาเพียง 3 วันหมด เพราะคนมีเงินอยากได้ดอกเบี้ยร้อยละ 5 - 6 โดยไม่ต้องทำอะไร ลองคิดดูสิว่าหากเงินสามแสนล้านบาทเข้าไปหมุนอยู่ในระบบการผลิตหรือภาคอุตสาหกรรมที่จะทำให้เกิดผลผลิต คงจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตของไทยกระเตื้องขึ้นมาก ปัญหาสำคัญของประเทศไทย คือ เศรษฐี หรือคนมีเงินไม่ยอมทำธุรกิจ ถ้าแก่อยากทำธุรกิจหาเงินไม่ได้ ถูกจ้างสมัยใหม่ใช้เงินล่วงหน้า ชาวไร่ ชาวนาต้องตกเขียว ปัญหามันวนเวียนอยู่แบบนี้มานานแล้ว แม้รัฐบาลจะมีแนวคิดใหม่ๆ ที่ดี และอาจจะแก้ปัญหาในอนาคตได้ แต่พฤติกรรมของคนไทยในปัจจุบัน มันออกอาการน่าเป็นห่วงหาก รัฐบาลไม่ณรงค์ให้คนไทยใช้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง ไม่ณรงค์ให้ประหยัด อดออม ยิ่งแก้ปัญหาในลักษณะที่เป็นอยู่ไม่น่าเชื่อเลยว่าจะมี Happy Ending แต่ฟ้องสบู่ลูกใหม่กำลังตั้งเค้า รอวันแตก

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

การจัดอาคารเพื่อทำเป็นสำนักงานใหญ่แห่งใหม่ของบริษัทเงินทุน อุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) ทั้งที่ดำเนินมาจนแทบเรียกได้ว่าผ่านขั้นตอนสุดท้ายไปแล้ว เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการ บอย.เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ที่ผ่านมามีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ไปดำเนินการมาจนได้ข้อสรุปเสนอไปแล้วด้วยเสียงเอกฉันท์ รอเพียงการเรียกผู้ผ่านการพิจารณาทำสัญญาซื้อขายเท่านั้นแต่ต้องมีอันสะดุดล้มลงเสียก่อน เมื่อนายมนูเลียวไพโรจน์ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะประธานกรรมการ บอย. เรียกประชุมด่วนในอีก 1 สัปดาห์ถัดมาเพื่อแจ้งว่า มีข้อมูลมาว่าอาคารเอกศาสตร์ที่อนุมัติให้จัดซื้อไปในราคา 895 ล้านบาท นั้น ธนาคารดีบีเอสไทยทูลงประกาศขายในราคาเพียง 550 ล้านบาทหรือแพงขึ้นถึง 345 ล้านบาท จนเรื่องบานปลายและมีการแถลงข่าวตอบโต้กันไปมาและในที่สุด รัฐบาลต้องตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจากภายนอกขึ้นมา 1 ชุด มีนายวิษณุ เครืองาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นประธาน และให้สรุปผลใน 15 วันหรือภายในวันที่ 23 สิงหาคมนี้

คณะกรรมการจัดหาอาคารซึ่งมีนายสุमित แหม่มประสิทธิ์ เป็นประธาน ได้ยืนยันความโปร่งใสและขั้นตอนที่ถูกต้อง และได้ยื่นเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบ

ปราคการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) สอบสวนตนเองเพื่อเป็นการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ พร้อมกันนั้นชี้แจงว่า ในการดำเนินการนั้นได้วางข้อกำหนดในประกาศเรื่องการจัดหาอาคารสำหรับสำนักงานใหญ่ รวม 12 ข้อ มีผู้ยื่นข้อเสนอเข้ามารวม 7 ราย แต่ที่ผ่านเงื่อนไขเรื่องคุณสมบัติมีเพียง 3 ราย ซึ่งในการพิจารณาจะให้คะแนนคุณสมบัติต่าง ๆ แล้วจึงให้กรรมการเปิดซองราคาของผู้มีคะแนนสูงสุด เพื่อเจรจาหากไม่ได้ถึงจะเปิดซองรายที่มีคะแนนคุณสมบัติมาเป็นลำดับสองต่อไป ซึ่งอาคารที่มีคะแนนนำในด้านคุณสมบัติ คือ อาคารเอกศาสตร์

โดยในการเจรจาเพื่อต่อรองราคานี้ บอย.ได้ว่าจ้างบริษัทประเมินราคาสินทรัพย์ 2 บริษัท คือ บริษัททบทวี แอฟไพซัล แอนด์ เซอร์วิส จำกัด และบริษัทบีซีเอ ประเมินราคา จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ ทำหน้าที่ประเมินราคาสินทรัพย์รายการนี้ เพื่อที่เมื่อคณะกรรมการเปิดซองราคาแล้วส่งมอบให้คณะกรรมการต่อรองราคาไปเจรจาจะได้มีฐานราคาเพื่อการต่อรองได้ ซึ่งราคาที่บริษัทประเมินราคาทรัพย์สินทั้งสองประเมินมูลค่าของอาคารเอกศาสตร์ไว้ใกล้เคียงกัน คือ บริษัทบีซีเอฯ ประเมินราคาที่ดิน 140.4 ล้านบาท ราคาอาคาร 809.6 ล้านบาท รวมเป็น 950 ล้านบาท ส่วนบริษัททบทวีฯ ประเมินราคาที่ดินไว้ที่ 101.4 ล้านบาท และประเมินราคาอาคาร 850.6 ล้านบาท รวมเป็น 952 ล้านบาท สูงกว่าราคาที่ยุทธศาสตร์ไทยทูลุประกาศขายถึงกว่า 400 ล้านบาท ขณะที่ยายวิญญู ชโลธรพิเศษ ผู้เสนอขายอาคาร เอนกประสงค์เสนอราคาครั้งแรกไว้ที่ 930 ล้านบาท

คณะกรรมการการต่อรองราคาได้เปิดการต่อรองราคาที 845.3 ล้านบาท โดยได้พิจารณาจากราคาประเมินที่ดินของทางราชการ ราคาของผู้ประเมินอิสระทั้งสองราย นำมาหาค่าเฉลี่ยแล้วรวมกับราคาเฉลี่ยของอาคารที่ประเมินแบบ Market Approach ของผู้ประเมินอิสระ ทั้ง 2 ราย จึงได้ราคาต่อรองในแบบคั่นดังกล่าว โดยให้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมโอนคนละครึ่งรวม ทั้งได้ให้ประเมินราคาสร้างใหม่ของอาคาร ได้ตัวเลขว่าจะต้องใช้เงินลงทุนระหว่าง 957.65 – 1,213 ล้านบาท ในการต่อรองในที่สุดก็ได้ซื้อสรุปที่ราคา 896 ล้านบาท โดยผู้จะขายจะรับผิดชอบค่าธรรมเนียมโอนภาษีอากรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งหมดขณะที่เอกสารคู่มือสินทรัพย์รองการขายของ ธนาคารซีบีเอสไทยทูลุ ระนุรายการเลขขาย Com 161 แจ้งขายอาคารเอกศาสตร์ดังกล่าวในราคาเพียง 550 ล้านบาท ซึ่งนายมนู เลียวไพโรจน์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมให้ข้อมูลเพิ่มเติมในรายละเอียดในวันแถลงข่าวตอบได้

“ ศูนย์อี – คอมเมอร์ซ มร. นำร่องสัมมนาใหญ่ตั้งเวทีรวมงานวิจัยสร้างเครือข่ายวงการ ” ศูนย์อี – คอมเมอร์ซ มร. ประเดิมจัดประชุมวิชาการประจำปีปลายตุลาคมนี้ ปลุกกระแสการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กระฉับกระเฉง หวังเป็นเวทีกลางรวบรวมผลงานศึกษาวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องมารวบรวมเพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลกลางหนูนอี – คอมเมอร์ซ

ตามที่ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กำหนดจัดประชุมวิชาการในหัวข้อ “ Enlightening ; Successful e-Business Model “ หรือ ธุรกิจผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ : รูปแบบและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ ซึ่งในวันที่ 24 – 25 ตุลาคม 2545 นี้ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ จึงได้เชิญชวนผู้สนใจส่งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องขอเข้าร่วมการประชุมทั้งนี้อย่างกว้างขวาง

เนื่องจากพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการดำเนินธุรกิจผ่านสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์นับเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสหสาขาวิชาทั้ง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการ การเงิน สถิติ การตลาด กฎหมาย วิทยาการคอมพิวเตอร์ และพาณิชยศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางทั้ง ภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว และให้ถูกทิศทางเพื่อให้ทันกับกระแส e-Business ที่กำลังเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน และจัดการกับธุรกิจประเภทนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ธรรมศาสตร์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ECRC) ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติเล็งเห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้และบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักธุรกิจ นักวิจัย ผู้ประกอบการ หรือนักศึกษา ประกอบกับเห็นว่าปัจจุบันมีงานวิจัยทางด้าน e-Business หลายชิ้นที่มีประโยชน์และน่าสนใจแต่ยังไม่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชน

จึงเห็นควรจัดงานประชุมวิชาการเพื่อจะรวบรวมงานวิจัย e-Business ที่มีคุณค่าและเผยแพร่ให้เห็นประโยชน์สู่สังคมทั้งนี้เพื่อการจัดงานเป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องยั่งยืนและมีผลกระทบที่ดีในระดับประเทศ จึงเห็นควรรวบรวมความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ไอทีเพื่อการดำเนินการทางธุรกิจโดยการจัดการประชุมวิชาการร่วมกันเป็นประจำทุกปี โดยให้แต่ละมหาวิทยาลัยผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดงานต่อไป

โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยทางวิชาการด้านธุรกิจผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e- Business) และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีประโยชน์ต่อนักวิชาการ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการและนักศึกษา 2) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเข้าใจถึงรูปแบบของ e- Business ที่ดี และวิธีการก้าวเข้าสู่ธุรกิจ e- Business อย่างถูกต้องทิศทาง 3) เพื่อชี้แนวทางในอนาคตของ e- Business ให้กับผู้เข้าร่วมงานประชุม 4) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและเป็นเครือข่ายนักวิชาการ นักธุรกิจ ตัวแทนจากภาครัฐ ผู้ประกอบการและนักศึกษาในวงการ (e- Business) เพื่อหาแนวทางวิจัยที่เป็นประโยชน์

การจัดสัมมนาประจำปีครั้งนี้คาดหวังกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มนักวิชาการ นักธุรกิจ ตัวแทนจากภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ นักวิจัย และนักศึกษาจำนวน 500 คน โดยคาดว่าจะได้รับ คือ ทำให้ผลงานวิจัยด้าน e- Business ได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นเวทีรับบทความและงานทางวิชาการเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ได้รับแนวทางในการทำวิจัยทางด้าน e- Business ในอนาคต บุคคลทั่วไปได้รับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ e- Business และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้รวมทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายของนักวิชาการ นักธุรกิจ ตัวแทนจากภาครัฐ ผู้ประกอบการและนักศึกษาในวงการ e- Business และผลที่จะตามมาคือความยอมรับในฐานะเป็นผู้นำทางด้านวิชาการธุรกิจ e-Business ในประเทศไทย

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ “ร่วร่วมบขส. 5 หมื่นรายคืน”

นายพิเชษฐ เขียมบุรเศรษฐ์ อุปนายกผู้ประกอบการร่วร่วมบขส.ภาคกลาง และกรรมการผู้จัดการ บริษัทส.ธัญบุรี ขนส่ง จำกัด เปิดเผยว่า ในวันที่ 26 สิงหาคม 2545 ที่จะถึงนี้ตนและผู้ประกอบการร่วร่วมบขส. และรถหมวด 3 หมวด 4 ของเอกชนที่ประกอบกิจการเดินรถอย่างถูกกฎหมาย จำนวน กว่า 1,000 คนที่ได้รับความเดือดร้อนจากรถตู้เถื่อนวิ่งทับเส้นทางจะเข้าพบคณะกรรมการคมนาคม และนายนิกร จำนง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อคัดค้านกรณีที่ได้สนับสนุนให้รถตู้เถื่อนที่ไม่ได้รับสัมปทานจาก บริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) วิ่งทับเส้นทางในกทม. ปริมณฑล และต่างจังหวัดที่ทำผิดพ.ร.บ.ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 2,000 กว่าคัน ให้สามารถวิ่งรับส่งผู้โดยสารได้ตามปกติและใช้วิธี ติดสติ๊กเกอร์ป้ายเหลือง ทั้งนี้จะเสนอให้มีการกวาดล้างและยึดใบอนุญาตขับรถ จากรถตู้เถื่อนดังกล่าวให้หมดไปซึ่งถือว่าการผิดกฎหมาย รถดังกล่าวได้สร้างผลกระทบต่อร่วร่วมบขส.และรถหมวด

3 หมวด 4 ที่วิ่งในระยะทาง 150 กิโลเมตร อย่างมากที่ต้องประสบปัญหาขาดทุนเพราะต้องแบกภาระต้นทุนที่สูงและต้องเสียรายได้ให้กับรถคู่แข่งดังกล่าว หากรัฐบาลปล่อยให้รถคู่แข่งวิ่งทับเส้นทางรับส่งผู้โดยสารต่อไป เชื่อว่ารถร่วมบขส.และรถหมวด 3 หมวด 4 ทั่วประเทศทั้งหมด 40,000 – 50,000 คันจะต้องประสบปัญหาล้มหายตายจากอย่างแน่นอนเพราะรถของเอกชนไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลแต่อย่างใด แต่กลับกัน ขสมก. และบขส.ที่เป็นของรัฐกลับได้งบประมาณที่เป็นเงินภาษีของประชาชนอุดหนุนตลอดเวลาซึ่งมองว่าไม่เป็นธรรม นอกจากนี้จะเสนอให้รถร่วมบขส. และรถหมวด 3 หมวด 4 สามารถเข้าไปเดินรถในเขตชุมชนใหม่ได้ก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก เพื่อป้องกันช่องโหว่ที่จะเกิดจากรถคู่แข่งได้อย่างไรก็ดีหากวันที่ 26 สิงหาคม 2545 ไม่ได้รับคำตอบที่น่าพอใจ สมาคมจะยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อชี้ขาดต่อไป

“ ฐานเศรษฐกิจ “ ได้ตรวจสอบสถิติการจดทะเบียนรถยนต์ขององค์การขนส่งในช่วง 1 – 3 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นในเปอร์เซ็นต์ที่สูงมากและมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเลยส่วนหนึ่งมาจากมีการนำรถประเภทดังไปทำรถโดยสารวิ่งรับทั้งในเขตกทม.และตจว. อย่างผิดกฎหมายซึ่งตัวเลขรถตู้ที่จดทะเบียนกับองค์การขนส่งทางบกสูงกว่า 34,412 คัน พบว่าในจำนวนนี้ นำออกไปตัดแปลงทำเป็นรถโดยสารวิ่งรับส่งผู้โดยสารไม่น้อยกว่า 20,000 คัน เฉพาะตัวเลขบางส่วนที่สามารถรวบรวมได้ 126 เส้นทาง ใน 39 จังหวัดสูงกว่า 2,117 คัน และมีแนวโน้มจะแตะ 30,000 คัน ในเร็วๆ นี้

แต่ที่น่าสนใจคือผู้นำรถออกวิ่งล้วนแต่เป็นคนของนักการเมืองรวมถึงตำรวจและทหารขึ้นอยู่กับเส้นทางนั้น ๆ เป็นหลัก ร่วมกับผู้บริหารบขส.และกรมการขนส่งทางบกไม่ให้ฟ้องร้องหรือดำเนินคดีตามกฎหมายหรือยอมจ่ายไม่น้อย 100 ล้านบาทซึ่งปีหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 1,500 ล้านบาทที่รัฐต้องสูญรายได้ไปเส้นทางต่างจังหวัดประกอบด้วยสายเหนือ 1.กทม. - นครสวรรค์มี 11 เส้นทาง (วิ่งระหว่างอำเภอด้วย) มีรถตู้ 176 คัน มีตระกูลนิโรจน์และคำประกอบดูแล 2.กทม. - อุทยา มี 5 เส้นทางรถตู้มี 184 คัน ตระกูลแคว้นนะ ดูแล 3. กทม. - ลพบุรี มี 4 เส้นทาง มีรถ 66 คัน มีบึกทหารดูแล 4. กทม. - สระบุรี 2 เส้นทาง รถ 55 คัน มีบึกทหารดูแล 5. กทม. - อ่างทอง มี 3 เส้นทาง รถ 53 คัน มีคนของนักการเมืองระดับชาติดูแล 6. กทม. - อุทัยธานี มี 1 เส้นทาง รถ 64 คัน มีคนของนักการเมืองระดับชาติและท้องถิ่นดูแล 7. กทม. - เพชรบูรณ์ มี 8 เส้นทาง จำนวนรถ 36 คัน มีคนของนักการเมืองระดับชาติดูแล 8. กทม. - กำแพงเพชร มี 4 เส้นทาง มีรถ 22 คัน มีนักการเมืองตกรี่เป็นรัฐมนตรีมาแล้วดูแล ฯลฯ สายใต้ 1. กทม. - นครปฐม มี 10 เส้นทาง 256 คัน มีตระกูล “ สะสมทรัพย์ “ ดูแล 2. กทม. -

สุพรรณบุรี มี 2 เส้นทาง 190 คัน ครอบคลุม “เที่ยงธรรม” คูแฉ 3. กทม. – เพชรบุรี 100 คัน ครอบคลุม “อันกิ้นันท์” คูแฉ 4. กทม. – สมุทรศาคล มี 7 เส้นทาง 57 เป็นตัน

1.1.4 สภานแฉล้อมของประเทศในปัจจุบัณ

ปัญหาคความขัดแย้งบริเวณชายแดน ไทย – พม่า เกิดขึ้นมาแล้วหลายต่อหลายครั้งและครั้งล่าสุดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 ที่ผ่านมหลังจากที่พม่ากล่าวหาว่าไทยหนุนหลังไทยใหญ่บุกยึดดินแดนพม่าซึ่งทั้งพม่าและไทยต่างก็ทราบกันเป็นอย่างดีว่าปัญหาทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมสร้างควมเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากโดยเฉพาะด้านการค้าชายแดนที่มีมูลค่านับหมื่นล้านบาทต่อปี แนวชายแดนไทยเชื่อมต่อกับพม่าจากเหนือจดใต้มีความยาวกว่า 2,000 กิโลเมตรครอบคลุม 10 จังหวัดชายแดนไทยได้แก่ กาญจนบุรี ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี แม่ฮ่องสอน ระนอง และราชบุรี โดยจังหวัดชายแดนไทยที่มีช่องทางการค้ากับพม่าสำคัญที่สุดคือ ตาก ระนอง เชียงราย และกาญจนบุรี ทั้งนี้การส่งออกชายแดนไทย – พม่า ที่เริ่มฟื้นตัวในช่วงต้นปี 2545 กับอิมคริมลงอีกครั้งหลังจากทางพม่าประกาศปิดด่านชายแดนเชื่อมต่อไทยทั้งหมดนับตั้งแต่ปลายเดือน พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ทำให้บรรยากาศการค้าชายระหว่างพรมแดนทั้งสองต้องเจียบเหงาลง

จากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศพบว่าในปี 2544 ที่ผ่านมไทย – พม่ามีมูลค่าการค้ารวม 51,533.0 ล้านบาทแบ่งเป็นมูลค่าการค้าชายแดนไทย – พม่ารวม 40,536.4 ล้านบาทในขณะที่เดือน ม.ค. – มิ.ย. 2545 มีมูลค่าการค้าชายชายแดนไทย – พม่ารวม 17,898.8 ล้านบาทแบ่งเป็นการส่งออก 3,701.0 ล้านบาท นำเข้า 14,197.9 ล้านบาท สำนักวิจัยและวางแผนธนาคารไทยธนาคารได้รับรายงานวิเคราะห์ผลกระทบด้านการค้าและการลงทุนจากเหตุการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย – พม่าเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า ปัญหาปิดพรมแดนไทย – พม่าอาจจะส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่คาดเนื่องจากผลกระทบอาจจะไม่จำกัดวงเฉพาะเศรษฐกิจชายแดนเท่านั้น โดยเฉพาะโครงการใหญ่ทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นโครงการร่วมกันระหว่างไทยกับพม่าและหากไม่มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาและมีการปิดชายแดนไปจนถึงปลายปี สำนักงานวิจัยและวางแผนธนาคารไทยธนาคารประเมินว่าจะมีความเสียหายทางด้านการค้าและการลงทุนเบื้องต้นประมาณ 20,000 – 25,000 ล้านบาท โดยปริมาณการค้าระหว่างไทย – พม่า จะปรับตัวลง 35.2 % คาดว่าอัตราการขยายตัวของส่งออกไปพม่าปรับตัวลดลงประมาณ 39 % คิดเป็นมูลค่า 7,000 ล้านบาท

ส่วนผลกระทบทางด้านการลงทุนเกิดขึ้นชัดเจนต่อโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างไทยกับพม่าเนื่องจากต้องหยุดชะงักชั่วคราวเพื่อรอให้ความขัดแย้งไทยกับพม่ามีแนวโน้มที่จะดีขึ้น ซึ่งโครงการที่จะได้รับผลกระทบได้แก่ โครงการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมระหว่างไทย - พม่า - อินเดีย , โครงการก่อสร้างสะพานแห่งที่สองบริเวณอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โครงการก่อสร้างเส้นทางผ่านอันดามันเพื่อเชื่อมต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตะวันออกกลางและยุโรป (เส้นทางบก - สะพาน - ปกเปื้อนตามความร่วมมือรัฐบาลพม่ากับเอกชนไทย การที่พม่าปิดชายแดนด้านประเทศไทยทำให้การส่งออกสินค้าไทยไปพม่าหยุดชะงักชั่วคราวสินค้าส่งออกไทยได้รับผลกระทบทุกรายการ ดังนั้นหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรหาหนทางเพิ่มยอดการส่งออกสินค้าไทยในหมวดดังกล่าวไปพม่าเพิ่มขึ้น ภายหลังการเจรจาเปิดด่านพรมแดนระหว่างไทย - พม่าที่คาดว่าจะได้ข้อยุติลงเร็ว ๆ นี้

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน บบส. “เส็งคันทน์กองทุนฯ ปี 47 กว่าหมื่นล้านบาท”

นายสิน เอกวิศาล กรรมการผู้จัดการบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) เปิดเผย “ฐานเศรษฐกิจ” ถึงความคืบหน้าในการดำเนินบริหารสินทรัพย์ว่าภายในสิ้นปีนี้จะคาดว่าพนักงานจะมีโอกาสได้รับเงินโบนัส (ไม่สามารถบอกตัวเลขชัดเจนได้) เพราะโอกาสที่จะทำกำไรได้กว่า 1,000 ล้านบาท ตามเป้า โดยเฉพาะสภาพคล่อง ของบบส.มีแนวโน้มของการไหลเข้าเงินรายได้ค่อนข้างดี เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 400 - 1,000 ล้านบาท ทั้งจากยอดการขายทรัพย์สินที่อนุมัติขายแล้ว 2,100 ล้านบาทจากเม้าท์ปีที่กำหนดไว้ 2,400 ล้านบาท ซึ่งยอดการขายที่อนุมัติแล้วอยู่ในช่วงรอโอนประมาณ 1,800 ล้านบาท และโอนสิทธิแล้ว 300 ล้านบาท นอกจากนี้ยังเป็นรายได้จากการชำระหนี้ - ซื้องคืนทรัพย์สินตามเงื่อนไขของการปรับโครงสร้างหนี้ คาดว่าสิ้นปีจะมีรายได้ครึ่งปีแรก สัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จำนวน 1,128 รายยอดหนี้ 118,703 ล้านบาท ชำระปิดบัญชี 133 ราย ยอดหนี้ 4,787 ล้านบาท อยู่ระหว่างรอลงนามในสัญญาหรือชำระปิดบัญชี 15 รายยอดหนี้ 1,620 ล้านบาท และนำเสนอคณะกรรมการประណอมหนี้ใหม่ 9 ราย ยอดหนี้ 317 ล้านบาท

ในแง่ของการดำเนินคดีมีจำนวน 896 ราย ยอดหนี้ 70,120 ล้านบาท และยังไม่ได้ข้อยุติอีก 23 รายยอดหนี้ 1,501 ล้านบาท ทั้งนี้ในส่วนข้อยุติด้วยการฟ้องดำเนินคดีจริง ๆ นั้น มีประมาณ 40,000 ล้านบาทจากยอดที่ต้องดำเนินคดีกว่า 71,000 ล้านบาท ในทาง

ปฏิบัติบส.เปิดโอกาสให้ลูกหนี้เข้ามาเจรจาควบคู่กันไปด้วย แม้กระทั่งพิพากษาแล้วก็ยังให้เจรจา ได้ซึ่งจากยอดที่ฟ้อง 40,000 ล้านบาท ขณะนี้มีลูกหนี้ส่วนหนึ่งกว่า 5,000 ล้านบาท กลับเข้ามา เจรจาทําให้ยอดการฟ้องอยู่ที่ประมาณ 35,000 ล้านบาท ส่วนหนึ่งเป็นการฟ้องให้ลูกหนี้เช่นสัญญา ปรับโครงสร้างหนี้ หรือบางรายฟ้องแล้วก็ยินยอมชำระคืนนี้เป็นเงินสด ต้องดูความสามารถของ กิจการลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน

“ ตอนนี้เหลือพวกที่เจรจายากขึ้น แต่ไม่ได้หมายถึงว่าไม่มีหนทางหลาย รายที่เจรจาไม่สำเร็จตอนนี้ก็กลับมาคุยทบทวนกัน เราลอยบ้าง-ลูกหนี้ลอยบ้าง คือ ยอมรับสภาพ ความเป็นจริงมากขึ้นไม่เช่นนั้นก็จะจบไม่ลง เช่น เดิมประเมินหลักประกันเลิศ ถ้าตอนนี้ไม่เป็น จริงแล้วก็มาคุยกันใหม่ ในแง่ของดอกเบี้ยค้างชำระที่สะสมมากขึ้น เราทบทวนเหตุที่ทำไม่ได้เพราะ อะไรเพื่อไม่ให้มีหนี้ย้อนกลับมาด้วย วิธีการก็เป็นการยืดหนี้ก่อนชำระขยายเวลาหรือผสมไปโปะ ขึ้นสุดท้าย บ้างก็แปลงหนี้เป็นทุน ปลอดจํานอง / ใ้ถือนจํานอง โอนดีชำระหนี้ก่อนแล้วค่อยมา ชื้อคืนไป และตัดแปลงย่อยให้ซื้อคืนคิดราคาเงินต้นบวกดอกเบี้ย เป็นต้น ”

ปัจจุบันยอดทรัพย์สินที่ทยอยตีโอนเข้ามามูลค่า 35,065 ล้านบาท แบ่ง เป็นทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ เช่น ที่ดินเปล่ามูลค่า 21,183 ล้านบาท ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างมูลค่า 8,889 ล้านบาทและอื่น ๆ มูลค่า 4,993 ล้านบาท ซึ่งทรัพย์สินที่ไม่ได้คิดเงื่อนไขก็ทยอยขายออกไป ทำให้ทรัพย์สินรอการขายดูเหมือนไม่ลดลง

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชุมชน บางคนเรียกว่าความล้มเหลว ของท้องถิ่นชนบท

ข้อดีของ พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ข้อขัดข้องสำหรับประชาชนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ส่วนใหญ่แล้วเกิดขึ้นก่อนที่ ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะเริ่มต้นปัญหาการไม่ส่งต่อผู้ป่วยก็ดี ปัญหาการส่งต่อผู้ป่วยโดยไม่ จําเป็นก็ดี เป็นเรื่องขัดแย้งระหว่างโรงพยาบาลจังหวัดกับโรงพยาบาลชุมชนเสมอมาตั้งแต่ก่อนจะมี ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปัญหาทางจริยธรรมยังเห็นได้ชัดว่ามีมานานอยู่ก่อนแล้ว การแย่ง ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า จึงควรหาเหตุแย้งให้ตรงประเด็นว่า “ อะไรคือสิ่งที่ระบบนี้ก่อขึ้น มาใหม่ ” ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าสร้างผลเสียให้ผู้ป่วยอย่างไร แยกให้เห็นเด่นชัดว่าผลเสีย เหล่านั้นมาจากระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยตรงมิได้มาจากระบบบริการสาธารณสุขที่มีอยู่

ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ภายใต้แคมเปญสามสิบบาทสร้างผลเสียให้ผู้ป่วยอย่างไร แยกให้เห็นเด่นชัดว่าผลเสียเหล่านั้น มาจากแคมเปญสามสิบบาท โดยเฉพาะมิได้มาจากระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยรวม แม้ว่าระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะเอาเงินเป็นตัวตั้งแต่แพทย์ที่มีจริยธรรมนั้นคงยอมมิให้เงินมากำหนดคุณภาพการรักษา แม้แต่ผู้บริหารโรงพยาบาลก็ไม่สามารถสั่งถอนจริยธรรมแพทย์ได้ ประเด็นนี้ยังสนับสนุนให้องค์กรแพทย์ของโรงพยาบาลต่าง ๆ ควรมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพตามระบบ HA เพื่อธำรงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมให้มั่นคง ไม่ว่าใครจะมาเป็นผู้บริหารในอนาคตก็ตามจะเป็นแพทย์หรือมิใช่แพทย์ จะเป็น อบค. หรือผู้อำนวยการที่มิใช่แพทย์ ล้วนไม่สามารถสั่งถอนจริยธรรมขององค์กรแพทย์ได้แต่นั้นหมายความว่าองค์กรแพทย์ต้องทำหน้าที่กำกับมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมจริง ๆ มิใช่แฝงเร้นด้วยผลประโยชน์ส่วนคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่เพียงมิให้ผู้บริหารหรือระบบการเงินใด ๆ มาสั่งถอนจริยธรรมได้ แต่ต้องมีให้บริษัทยาหรือบริษัทขายเครื่องมือแพทย์ใด ๆ มาสั่งถอนด้วย การต่อสู้กับระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า และ พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทุกวันนี้ขาดน้ำหนัก เพราะสังคมมิให้ความนับถือแพทย์อีกต่อไปแล้ว หากจะสู้ให้ชนะต้องเรียกความเคารพความนับถือความไว้เนื้อเชื่อใจกลับคืนมาให้ได้เสียก่อนด้วยการให้และคืนอำนาจให้การดูแลความเจ็บป่วยของตนเองให้กับผู้ป่วย

กรณีผู้ป่วยตรวจที่โรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งแล้วแพทย์ให้การรักษาตามอาการด้วยยาสามซองเมื่อผู้ป่วยรายนั้นไปตรวจซ้ำที่โรงพยาบาลเอกชนอีกครั้งได้รับการผ่าตัดด้วยเงินสามหมื่นบาท ความเหลื่อมล้ำของมาตรฐานมากมายขนาดนี้จะลดลงได้เมื่อคืนอำนาจการตรวจสอบให้ประชาชนไปเสีย วงการแพทย์ทั้งหมดจึงจะได้รับความเชื่อถือกลับคืนมา

กรณีผู้ป่วยพิการจากการรักษาที่ผิดพลาดแล้วได้รับเงินชดเชยในทันทีนั้น จะช่วยให้ผู้ป่วยคลายความโกรธ ความคับแค้น ความเศร้าโศกเสียใจลงบ้างในขั้นต้น และเมื่อสอบสวนแล้วไม่พบว่ามีใครทำอะไรผิด เรื่องมักจะยุติได้ง่าย แต่หากสอบสวนแล้วพบว่าใครประมาท เลินเล่อนั้นก็สมควรถูกทำโทษความตรงไปตรงมากับผู้ป่วยเช่นนี้ มิแต่จะได้รับการยอมรับ แสดงถึงความเที่ยงธรรมและความบัณฑิต

ข้อดี แต่ที่แท้แล้ว ความผิดพลาดใด ๆ ที่เกิดกับผู้ป่วยนั้นน้อยครั้งมากที่จะเกิดจากแพทย์ อันที่จริงแล้วความผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดจาก “ ความหะหลวมของระบบบริการ ” และมีบุคลากรหลายวิชาชีพในหลาย ๆ ขั้นตอนช่วยกันผสมโรงเสมอไม่ควรที่วงการแพทย์จะร้อนตัวไปก่อนเพราะความผิดพลาดส่วนใหญ่ เกิดจากความหะหลวมของระบบบริการและมี

บุคลากรหลายวิชาชีพในหลาย ๆ ขั้นตอนมีส่วนร่วมในความคิดพลาคนั้นเองจึงไม่น่าหนักใจอะไรที่จะให้กรรมการควบคุมคุณภาพมีส่วนของบุคลากรที่มีไช้แพทย์สูงกว่าปกติเพราะบุคลากรเหล่านั้น ต้องมีหน้าที่ค้นหาความหละหลวมของระบบบริการมีไช้ความคิดของแพทย์หากบุคลากรเหล่านั้นไม่รู้หน้าที่ของตนเอง ก็สมควรสลับสับเปลี่ยนหาคนที่รู้ว่าควรทำอะไรมาทำหน้าที่แทนพ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามุ่งให้สังคมเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขมิใช่ให้คนรวยเฉลี่ยให้คนจนประเด็นมิใช่ให้คนรวยออกเงิน เพราะคนจนไม่ยอมได้เงินของใคร

เราเพียงอยากได้การกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรมเพราะที่เห็นและเป็นอยู่คนรวยสามารถใช้เงินสามแสนซื้อการตรวจรักษาที่เกินจำเป็น มากเกินไปและบ่อยครั้งเกินไป จนกระทั่งไม่มีทรัพยากรเหลือมาให้ตรวจรักษาถูกอ้างประกันสังคมหรือคนจน รวมทั้งพวกคนจนเลียบพลันจากการเจ็บป่วย ความเป็นจริงในปัจจุบัน คือ มีคนจำนวนน้อยเกินไปที่เข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างสะดวกและมีคุณภาพคนส่วนใหญ่เข้าถึงแพทย์ได้ยากมาก อีกทั้งไม่มีหลักประกันอะไรว่า บริการที่ได้รับนั้นเชื่อถือได้ส่งผลให้ผู้ป่วยหนึ่งรายเที่ยวไปมาหาหมอมากกว่าหนึ่งคนในการเจ็บป่วยแต่ละครั้งเสมอ ๆ ได้ยาใหม่ก็ทิ้งยาเก่านำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจมากมาย การแพทย์จึงมิใช่สินค้าที่จะปล่อยเสรี ให้ผู้รับบริการเลือกกินเลือกขว้างได้ตามใจชอบ อีกทั้งไม่สามารถปล่อยให้โรงพยาบาลเลือกขายเลือกหยิบยื่นให้ผู้ป่วยตามเศรษฐกิจได้เช่นกัน รัฐที่ดีจึงต้องสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ประชาชนทุกคน โดยไม่เลือกคิมิเงินและไม่เลือกชั้นวรรณะ

1.1.7 กำนินมในกระแสดนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

“ ตูเป้าครัวของโลกต้องมีเจ้าภาพดูแล ” เป้าหมายหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ส่งออกของไทย คือการเป็นครัวของโลกที่เป็นเช่นนี้เพราะรัฐบาลชุดปัจจุบันมองเห็นว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบหลาย ๆ ประเทศในด้านวัตถุดิบในด้านอุตสาหกรรมอาหารโดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตด้านเกษตรกรรม อาทิ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ผัก ผลไม้ และ เนื้อสัตว์ชนิดต่าง ๆ ประการสำคัญประเทศไทยยังเป็นหนึ่งในห้าประเทศที่มีการผลิตอาหารเหลือพอที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่ความได้เปรียบเพียงด้านเดียวก็ยังไม่พอต่อการเข้าสู่เป้าหมายการเป็นครัวของโลก จะต้องมีการปัจจัยประกอบอย่างอื่นเข้ามาสนับสนุน โดยเฉพาะปัจจัยด้านคุณภาพหรือความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ผู้ผลิตจะต้องระมัดระวังต่อกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นสุดท้าย อาทิ การคัดเลือกพันธุ์ที่ดี มีการวิจัยและพัฒนา มี

ระบบการจัดการที่ดี มีระบบการวิเคราะห์และควบคุมกระบวนการผลิต และที่สำคัญจะต้องมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เราเห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้รัฐบาลจะต้องมีหน่วยงานกำกับหรือดูแลโดยตรงเพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ 2 ประการ คือ การสนับสนุนและการกำกับดูแล อาทิ สนับสนุนด้านถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนากระบวนการผลิตอาหารทุกขั้นตอนการผลิต ส่วนด้านการกำกับดูแลจะต้องมีการวางแผนกฎระเบียบเพื่อการตรวจสอบและให้คุณให้โทษกับผู้ประกอบการที่ไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือผู้บริโภค ในปัจจุบันถามว่าผู้บริโภคคนไทยมีความปลอดภัยในการบริโภคอาหารมากน้อยแค่ไหน ตอบได้เลยว่า ยังมีอยู่น้อยมาก ก่อนอื่นต้องยอมรับความจริงว่า ผู้ผลิตพ่อค้า แม่ค้าชาวไทย ยังมีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคมค่อนข้างต่ำ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ทางการก็ไม่สนใจ อาทิ โครงการผักปลอดสารพิษ พ่อค้า แม่ค้า มักฉวยโอกาสขายสินค้าที่ปนเปื้อนสารพิษหรือสารเคมีให้กับผู้บริโภค

ขณะเดียวกันสินค้าส่งออกก็ยังมีพ่อค้าประเภทนี้แฝงตัวทำเสียชื่อเสียงประเทศ อย่างเมื่อเร็ว ๆ นี้ มีการตรวจสอบพบสารเคมีตกค้างจำนวนมากในพืชผักหลายชนิดที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยสารเคมีที่มีการตรวจพบเหล่านั้นนั้นทางการโดยกรมวิชาการเกษตรได้ประกาศห้ามใช้ไปแล้วทั้งสิ้น แต่เป็นเพราะความโลภ ความมั่งง่าย ไม่รับผิดชอบของผู้ประกอบการนั่นเอง ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นล้วนเป็นอุปสรรคต่อการเป็นครัวของโลกทั้งสิ้น หากต้องการเห็นความสำเร็จเป็นจริงเป็นจังอย่างที่ประกาศเป็นนโยบายแล้ว รัฐบาลจะต้องเอาใจจริงเอาใจต่อการจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นมากำกับดูแลโดยตรงเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ กับผู้ประกอบการและผู้บริโภค ประการสำคัญจะต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์อาหารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ไม่ว่าสินค้าที่ขายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

ที่มาของชื่อหมู่บ้าน เดิมทีเป็นป่าดงพญาเย็น มีราษฎรอพยพมาก่อน พ.ศ. 2497 มีราษฎรหลายพื้นที่ คือ ราษฎรอพยพจากจังหวัดสระบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

และจังหวัดนครราชสีมา มาอยู่รวมกันโดยดงป่าและตัดถนนมาสร้างเป็นหมู่บ้าน “พรหมปกาสิต” เดิมหมู่บ้านพรหมปกาสิตมีชื่อว่าหมู่บ้านสุพรรณ เป็นหมู่บ้านที่ 8 เมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้นมีการขยายตัวในด้านต่าง ๆ มากขึ้นจึงได้แยกตัวออกมาจัดตั้งเป็นหมู่บ้านที่ 10 ในปัจจุบัน

คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านพรหมปกาสิต คือนายเมี้ยน นางสาวจอมแสง มาจากจังหวัดสุพรรณบุรี นายมวด นางทองใบ น้ำค้าง มาจากจังหวัดอ่างทอง นายไสว มาจากจังหวัดสระบุรี บุคคลดังกล่าวเข้ามาสร้างชุมชนและก่อตั้งหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกตัดไม้ในป่าแล้วนำไม้มาเผาเป็นถ่าน มีเนื้อที่ 3,200 ไร่ สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านพรหมปกาสิตนี้เป็นป่าดงดิบ มีลำธารน้ำขนาดใหญ่คือน้ำตกสะพานขาว ในปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่ราบได้หมดไปแล้วเนื่องจากประชากรในหมู่บ้านได้ก่อสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย และใช้เป็นที่ทำการเกษตร เช่น ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แต่ยังคงมีป่าไม้บนภูเขา อาชีพครั้งแรกของราษฎรที่อพยพมาอยู่หมู่บ้าน คือ อาชีพเผาถ่าน ปลูกข้าวโพด และปลูกน้อยหน่า อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว คือ เผาถ่าน เลิกเพราะ ไม้หมด อาชีพปลูกข้าวโพด และน้อยหน่า ยังคงทำอยู่

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น คือ เลี้ยงโคนม เมื่อ พ.ศ. 2530 และอาชีพค้าขาย การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนแบบ ดินลูกรัง เป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2528 มีถนน 3 สาย สายแรกยาวประมาณ 2,000 เมตรลาดคอนกรีต ยาวประมาณ 1,500 เมตรอีก 500 เมตรเป็นถนนลูกรัง สายที่ 2 ยาวประมาณ 2,500 เมตรลาดคอนกรีต 2,000 เมตรอีก 500 เมตรเป็นถนนลูกรัง ส่วนถนนสายที่ 3 เชื่อมถนนผ่านตึก – กุดด้า เป็นถนนที่ใช้ร่วมกันกับอีกหลายหมู่บ้านส่วนหัวถนนเป็นของหมู่บ้านพรหมปกาสิตเป็นถนนลาดยางยาวประมาณ 300 เมตรส่วนที่เหลือเป็นเขตติดต่อกับหมู่บ้านผ่านตึก ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2529 ประปาหมู่บ้าน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2535

ปัจจุบันมีประชากรในหมู่บ้านมี 87 ครอบครัว มีประชากรทั้งหมด 408 คน เป็นชาย 227 คน หญิง 81 คน ดังนี้

ประชากรวัย	1 วัน - 3 ปีเต็ม	จำนวน 25	คน
	3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	จำนวน 32	คน
	6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	จำนวน 28	คน
	12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	จำนวน 71	คน

15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	จำนวน 92	คน
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	จำนวน 104	คน
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	จำนวน 42	คน
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	จำนวน 30	คน

ประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะในหมู่บ้าน
พรหมปกาศิต มี 8 คน ซึ่งได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ

การประกอบอาชีพ

- รับราชการ	7	ครอบครัว
- ค้าขาย	4	ครอบครัว
- รับจ้าง	12	ครอบครัว
- เกษตรกรรม	38	ครอบครัว

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง

- จำนวน 1-5 ไร่	มีจำนวน 20	ครอบครัว
- จำนวน 6-10 ไร่	มีจำนวน 12	ครอบครัว
- จำนวน 11-12 ไร่	มีจำนวน 8	ครอบครัว
- จำนวน 21-50 ไร่	มีจำนวน 10	ครอบครัว
- 50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน 6	ครอบครัว

ที่ดินที่ยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์ จำนวน 15 ครอบครัว รวม 300 ไร่

การศึกษา มีสมาชิกในหมู่บ้าน ไปศึกษานอกหมู่บ้าน รวม 45 คน คือ

- ระดับประถมศึกษา	18	คน
- ระดับมัธยมศึกษา	20	คน
- สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	7	คน

ปัจจุบันในหมู่บ้าน มีร้านค้า 8 ร้าน

มีสัตว์เลี้ยง วัว 220 ตัว มี 7 ควาย เลี้ยงไก่ประมาณ 2,700 ตัว

ปัจจุบันมีแหล่งน้ำ (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล)

- บ่อน้ำบาดาล	36	บ่อ	ใช้ได้ตลอดปี
- สระน้ำ	2	แห่ง	ใช้ได้ตลอดปี
- ห้วย	1	แห่ง	ใช้ได้ตลอดปี
- คลองน้ำ	1	แห่ง	ใช้ได้ตลอดปี

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน

มะม่วง

- 1) มีพื้นที่ทำการเกษตร 2,000 ไร่ ไม่มีที่นาเป็นสวน 300 ไร่ คือ น้อยหน้า ,
- 2) งบประมาณซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 3,600 กระสอบ
- 3) มีผลผลิตอื่น ๆ เช่นทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์
 - 3.1) ทำสวนมะม่วง น้อยหน้า จำนวน 65 ครอบครัวย
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 7,300,000 บาทต่อปี
 - 3.2) ทำไร่ข้าวโพด จำนวน 25 ครอบครัวย
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 4,300,000 บาทต่อปี
 - 3.3) เลี้ยงโคขุน จำนวน 2 ครอบครัวย
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 300,000 บาทต่อปี
 - 3.4) เลี้ยงปลา จำนวน 3 ครอบครัวย
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 8,000,000 บาทต่อปี
 - 3.5) รับจ้าง จำนวน 20 ครอบครัวย
ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน ประมาณ 250,000 บาท
- 4) ราษฎรในหมู่บ้านออกไปขายแรงงานทำงานต่างถิ่น จำนวน 8 ครอบครัวย มี
จำนวน 13 คน ทุกคนที่ไปทำงานส่งเงินเข้าหมู่บ้านรวมทั้งหมดประมาณ ปีละ 618,000 บาท

- 5) รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีแต่ละครอบครัวโดยสรุปรวมทั้งหมด ดังนี้
- 20,001-30,000 บาท มี 12 ครอบครัว
 - 30,001-50,000 บาท มี 36 ครอบครัว
 - 50,001-100,000 บาท มี 40 ครอบครัว

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

1. มีวัด จำนวน 3 แห่ง ชื่อวัดพรหมปกาสิต(ถ้าสามพี่น้อง) มีพระ 2 รูป เด็กวัด 2 คน วัดถ้าสองพี่น้อง มีพระ 7 รูป เณร 4 รูป เด็กวัด 3 คน วัดผ่านศึก มีพระ 5 รูป เณร 2 รูป เด็กวัด 3 คน
2. ภาษาพื้นบ้าน คือ ภาษาไทย, ภาษาโคราช และภาษาลาว
3. มีโบราณวัตถุ-โบราณสถานในหมู่บ้านระยะห่าง ไม่เกิน 3 กิโลเมตร คือ พลับพลาพระนเรศวร
4. มีแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ระยะห่างไม่เกิน 3 กิโลเมตร คือ พรหมปกาสิต ถ้าสองพี่น้อง พลับพลาพระนเรศวร
5. ภูมิปัญญาชาวบ้าน (ผู้รู้/ผู้ชำนาญ/ผู้นำ/บุคคลตัวอย่าง)

5.1) ด้านเกษตรกรรม (การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ)

5.1.1 นายวีรชัย ใจสูงเนิน อายุ 34 ปี เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงโคนม ประสบการณ์ 6 ปี อยู่บ้านเลขที่ 32 หมู่ 10 บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.1.2 นางวราภรณ์ น้ำค้าง อายุ 30 ปี เชี่ยวชาญด้าน การขยายพันธุ์พืช ประสบการณ์ 10 ปี อยู่บ้านเลขที่ 73 หมู่ 10 บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.1.3 นายนิรันดร มนระนันท์ เชี่ยวชาญด้าน การทำสวนมะม่วงนอกฤดู อยู่บ้านเลขที่ 73/9 หมู่ 10 บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.2) ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน (เช่น ผู้นำในการจัดการกองทุนของชุมชน ผู้นำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของชุมชน เป็นต้น)

5.2.1 นายวีระชาติ ใจสูงเนิน อายุ 65 ปี เชี่ยวชาญด้านการบริหารกองทุนและกลุ่มอาชีพ อยู่บ้านเลขที่ 32 หมู่ 710 บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.2.2 นายพนม ม่วงมี อายุ 57 ปี เชี่ยวชาญด้านบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประสบการณ์ 10 ปี อยู่บ้านเลขที่ 72/7 หมู่ 10 บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.2.3 นายเจียน พันชมภู อายุ 63 ปี เชี่ยวชาญด้าน การบริหารกองทุนประปาหมู่บ้าน ประสบการณ์ 10 ปี

5.3) ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี

5.3.1 นายเมี้ยน จอมแสง อายุ 81 ปี เชี่ยวชาญด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางศาสนา ประสบการณ์ 40 ปี อยู่บ้านเลขที่ 50 หมู่ 10 ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

5.4) ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญหรืองานประเพณี

เดือน เมษายน ทำบุญประเพณี รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

เดือน พฤษภาคม ทำบุญกลางบ้าน

นอกจากนี้ยังทำบุญเนื่องในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษาทำบุญที่วัดเป็นประจำทุกปี

1.2.5 ด้านระบบนิเวศน์ของชุมชน

บ้านพรหมปกาสิต หมู่ที่ 10 ตำบลพญาเย็น มีเนื้อที่การเกษตรทั้งหมด 2,000 ไร่ อยู่ห่างจากอำเภอปากช่อง ไปทางทิศตะวันตกตามถนนมิตรภาพ 22 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อเขต ถนนสายมิตรภาพ
- ทิศใต้ ติดต่อเขต เขื่อกเขาแดงพญาเย็น
- ทิศตะวันออก ติดต่อเขต หมู่บ้านชายเขา ตำบลกลางดง อำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา

- ทิศตะวันตก ติดต่อเขตอำเภอแมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นธารน้ำตก

สะพานขาว

1.2.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ

- มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ 2 ตู้
- ถนนลาดยาง 1 สาย
- ถนนคอนกรีต 2 สาย
- ระบบประปาหมู่บ้านครบทุกหลังคาเรือน
- ระบบไฟฟ้ามีครบทุกหลังคาเรือน
- ส้วมมีครบทุกหลังคาเรือน
- สิทธิในการถือครองที่ดิน คราวเรือนมีที่ดินทำกิน คิดเป็นร้อยละ 80

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ครั้งแรกที่เข้าไปปฏิบัติงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังไม่รู้ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเท่าที่ควร อีกทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจกองทุนหมู่บ้าน เงิน 1 ล้านบาท มากนักแต่ปัจจุบันคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เริ่มมีความเข้าใจในระเบียบมากขึ้น

2) เงิน 1 ล้านบาท ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลแล้วได้นำลงสู่หมู่บ้านพรหมปกาสิต ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แล้วมีการจัดระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้าน พรหมปกาสติอย่างโปร่งใส และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์

4) นักศึกษา ทำให้กองทุนมีแรงกระตุ้นในการทำงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากตัวนักศึกษาได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทำงานเกี่ยวกับกองทุนในทุกๆ ด้าน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า ในการคัดเลือกผู้กู้จะรับประชาชนทุกสาขาอาชีพที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านพรหมปกาสติ กำหนดมาตรฐานการกู้ยืมแต่ละอาชีพไม่ให้เงินกู้มากหรือน้อยเกินไปเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้และทำให้กระจายการกู้ยืมได้ทั่วถึง

1.1) การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสติมีดังนี้

- พิจารณาโครงการของผู้กู้
- ความเป็นไปได้ของโครงการ
- ความตั้งใจจริงที่จะประกอบอาชีพ
- มีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้

1.2) ผู้กู้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- มีความขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ
- อาชีพที่สามารถทำรายได้ให้แก่ครอบครัว และสามารถชำระ

หนี้ได้

- มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

- เป็นบุคคลที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

พรหมปกาสติอย่างครบถ้วน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า เป็นหน้าที่ประธานกองทุนในการทำบัญชีกองทุนฯ โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์แบบฟอร์มต่าง ๆ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

(อ้างอิงในภาคผนวก ข)

3) การหาตลาด พบว่า ทางคณะกรรมการกองทุนบ้านพรหมปกาสิตไม่ได้มีการจัดเตรียมงานในด้านนี้ไว้สำหรับช่วยเหลือสมาชิกภายในหมู่บ้าน เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีความสามารถในการจัดหาตลาดกันเองอยู่แล้ว

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง ทำให้นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการกระจายเงินลงสู่ท้องถิ่นได้ถึงมือประชาชน โดยเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพหลากหลายอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านและลดจำนวนอัตราการของว่างงานของบัณฑิตกว่า 7,000 คน

2) ผลกระทบโดยตรง สร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น มีการกินอยู่ที่ดีขึ้น และการพิจารณาจัดสรรเงินให้แก่ผู้ที่สมควรได้กู้ในรอบแรกยังไม่มีปัญหามากนัก แต่ในระยะยาวอาจเกิดปัญหาว่าผู้กู้ในรอบแรกประสงค์จะกู้ต่อเพื่อทำกิจการให้ต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งกับผู้ที่ยกอยู่ก่อนเพื่อขอผู้ในรอบ 2

3) ผลกระทบโดยอ้อม เนื่องจากโครงการเพิ่งเริ่มต้นไม่นานนัก ผลต่อการบริหารยังไม่สามารถประเมินได้มากนัก คาดว่าในระยะยาวเงินกองทุนจะมีดอกเบี้ยเงินลงทุนหมุนเวียนจะสามารถเป็นเงินทุนสมทบกองทุนอื่น ๆ ได้ในปัจจุบัน สมาชิกไม่ไปกู้เงินจากนอกระบบ

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้ อาชีพหลักของผู้กู้ มีดังนี้ เลี้ยงโคนม, ทำสวนน้อยหน้า, ทำไร่ข้าวโพด, เลี้ยงไก่, เลี้ยงปลาจุกและค้าขาย ซึ่งเป็นอาชีพที่หลากหลายและผู้กู้มีความรู้ความสามารถที่ทำได้และสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ด้วยประสบการณ์ที่ประกอบอาชีพดังกล่าว ตั้งแต่ 2-30 ปี ซึ่งมีการหาตลาด วัตถุดิบ และมีเทคนิคต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพของตน

2) อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบริบทของหน่วยระบบ B ระยะเวลาให้กู้ ผู้กู้บางรายให้ทัศนะว่า เวลาส่งเงินต้นคืนสั้นเกินไป เนื่องจากผู้กู้ยังไม่มีผลผลิต จึงต้องหาเงินจากแหล่งอื่นมาจ่ายคืนก่อน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่กลุ่มเป้าหมายไม่ขอกู้ เพราะเกรงว่าจะส่งใช้เงินคืนไม่ทัน

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไม่สูงมากนัก จุดเด่น คือ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และผู้กู้เงินส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกร คือ

- ปลุกพืช ได้แก่ ทำสวนน้อยหน่า, มะม่วงและไร่ข้าวโพด จำนวน 38 ราย ผู้กู้ใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงโคนมเพื่อขายเนื้อ จำนวน 4 ราย และส่วนใหญ่ใช้เงินที่กู้ตามวัตถุประสงค์
- ค้าขาย จำนวน 6 ราย ผู้กู้ใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์เพราะเป็นอาชีพหลักของตนอยู่ก่อนแล้ว
- การบริการ (ด้านช่าง) จำนวน 4 ราย ผู้กู้ใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์

จุดด้อย คือ จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน ฯ ของประชาชนส่วนใหญ่ที่กู้ยืมเงินมีฐานะปานกลางไม่ใช่อยากจนจริง ๆ อยากรวยจริง ๆ ไม่สามารถกู้เงินได้ เพราะมีปัญหาการหาผู้ค้ำประกันและต้องถูกตัดชื่อออกจากกลุ่มผู้กู้ เนื่องจากไม่มั่นใจว่าจะทำตามเงื่อนไขการกู้ได้รวมทั้งระยะเวลาให้กู้และชำระส่งเงินคืนตามระเบียบที่จัดทำขึ้นสั้นเกินไปทำให้ไม่ประสงค์จะกู้เพราะเกรงว่าจะหาเงินใช้คืนไม่ทันเป็น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า จุดเด่น การนำเงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพ สามารถเป็นเงินทุนหมุนเวียนและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้

จุดด้อย สำหรับผู้กู้ที่ใช้เงินไม่ถูกวิธี นำเงินไปใช้จ่ายอย่างอื่น นอกเหนือจากการประกอบอาชีพ เช่น นำไปซื้อโทรศัพท์มือถือ นำไปต่อเติมบ้าน ก็จะเป็นการก่อหนี้สินเพิ่มขึ้น กู้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้ไม่เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรง ผู้ภูมิการพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดการว่างงาน
- 2) ผลกระทบโดยตรง โครงการเพิ่งเริ่มต้นไม่นานนัก วงเงินกู้พบว่า จำนวนเงินจัดสรรให้ผู้กู้แต่ละรายมีไม่มากนักจึงไม่เพียงพอที่จะดำเนินกิจการอาชีพที่ต้องการได้ ซึ่งการทำกิจการขนาดเล็กมีกำไรน้อย แต่ก็ยังถือว่าเป็นเงินทุนหมุนเวียน
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม การส่งเงินคืน หมายถึงการเรียกเก็บดอกเบี้ยและการส่งเงินคืนจะมีผลทำให้ต้องหาเงินจากแหล่งอื่นมาก่อนเพื่อชำระแทนไม่ใช่เงินซึ่งเป็นผลจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ลดการออกไปหางานทำต่างถิ่น สร้างความสามัคคีในชุมชน

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ทางการเกษตร ในหมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพเลี้ยงโคนม ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ รายได้ดี มีเจ้าหน้าที่จากสหกรณ์โคนมมารับ นำนมถึงบ้าน สภาพพื้นที่เหมาะแก่การเลี้ยงโคนม กระบวนการที่ดี ได้แก่ การให้อาหารโคนมหา ซื้อง่าย และหาง่าย การทำคอกวัวก็ทำได้ไม่ยากทำให้เป็นสัดส่วน จะมีคอกวัวที่ให้วัวอาศัยอยู่และ คอกวัวสำหรับรีดน้ำนมวัว ซึ่งปัจจุบันจะมีเครื่องรีดนมวัวที่ทันสมัย ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและ ปริมาณที่พอเหมาะ คือ แล้วแต่จำนวนโคนมที่เลี้ยง ถ้าเลี้ยงโคนมหลายตัวจะได้ปริมาณน้ำนมมาก ด้านคุณภาพสำหรับผู้เลี้ยงโคนม นำนมมีคุณภาพเพราะมีเครื่องรีดที่สะอาด ทันสมัย

3.2 อาชีพ ทำพืชไร่ พืชสวน โดยสมาชิกส่วนใหญ่ที่ขอกู้มาประกอบอาชีพนั้น จะมีสวน ที่ทำมาหากินเป็นของตนเองนั้น ส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนกิจการที่ตนเองมีอยู่ อาทิ ปลูก , ยาฆ่าแมลง เป็นต้น สมาชิกที่ขอกู้ ทำไร่ส่วนใหญ่จะเป็น สวนน้อยหน้า ส่วนปัจจัยที่ดีของการทำ พืชไร่คือ ต้องขึ้นอยู่ สภาพดินฟ้า อากาศ ปลูก ยาฆ่าแมลง เป็นหลัก อย่างน้อยหน้าที่สมาชิกกำลัง ดำเนินการอยู่นั้น อย่างปีไหนที่ฝนตกมากผลผลิตก็มากตามไปด้วย ส่วนการใส่ปุ๋ยบำรุงทางดิน และ ทางใบนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้ผลของน้อยหน้าใหญ่ รายได้ น้อยหน้านั้นขายกันมากตามขนาดของ ผลโดยจะแบ่งออกเป็น 3 เกรด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ และสุดท้ายยาฆ่าแมลง และก็เป็นส่วนสำคัญใน การดูแลรักษาต้นน้อยหน้า และผลน้อยหน้าเป็นอยู่ในสภาพที่ปกติ

3.3 อาชีพค้าขาย ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีรายได้หมุนเวียนทุกวันในครอบครัว และประชาชนต้องบริโภคอาหาร อุปโภค-บริโภค ในชีวิตประจำวัน กระบวนการที่ดี คือ รู้จักการเลือกซื้อของอุปโภค-บริโภค ที่มีคุณภาพ ราคาถูก หาทำเลในการค้าขายที่ดี และผู้คู่ควรมีความซื่อสัตย์ อุดหนุน เงินที่นำมาประกอบอาชีพค้าขายจึงสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า การเตรียมงานใช้เวลาไม่นานนัก การจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนยังไม่พร้อมเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจัดสรรเงินลงสู่ท้องถิ่น ทำให้มีผลในการกู้ยืมเงินทุนในการประกอบอาชีพ ยังไม่สามารถประเมินได้มากนัก

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า การจัดระบบบริหารกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเองนั้น มีผลทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความมั่นใจมากขึ้น มีความกล้าแสดงความคิดเห็น มีความสามัคคี รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจ ให้แก่ คณะกรรมการกองทุนที่มีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนซึ่งเป็น โครงการเพิ่งเริ่มต้นในปีแรกซึ่งพบว่ามีการจัดระเบียบการบริหารที่ดี

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลบาท เป็นการกระตุ้นให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของตนเอง และสามารถวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาได้เอง รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเองโดยมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและรู้สภาพปัญหาของหมู่บ้านด้วย

4.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจหมู่บ้าน เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักพัฒนาอาชีพของตนให้สัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่และสอดคล้องกับการตลาดทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ คือ

- ปรับปรุงกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้วหรือจัดตั้งขึ้นใหม่ สามารถสร้างรายได้ในครอบครัวอย่างเพียงพอ

- พัฒนาแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน

- กระตุ้นประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการดำเนินงานในรูปแบบกลุ่ม

4.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า

- ประชาชนมีความสามัคคีกัน
- มีผู้นำที่มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ประชาชนเกิดศรัทธาไว้วางใจอย่างแท้จริง
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- สมาชิกมีความซื่อสัตย์เกื้อกูลกัน
- การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงของสมาชิก โดยเฉพาะการประชุมแต่ละครั้ง และการส่งเงินสัจจะ
- มีการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
- มีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) สมาชิกผู้กู้เงินนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ช่วยยกระดับรายได้สูงขึ้น เพิ่มการออมและการลงทุน ขยายกิจการและลดปัญหาการว่างงาน
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในชนบท ส่งเสริมการพึ่งตนเอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 3) กองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันเงินทุนให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอาชีพที่เป็นสมาชิกผู้กู้ทุกราย เพราะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน และเงินกู้เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน
- 4) ช่วยลดปัญหาการกู้เงินจากนายทุนนอกระบบ
- 5) ประชาชนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุน

4.2.1 ปัจจัยด้านลบ

1) โครงการกองทุนหมู่บ้านเพิ่งเริ่มมีเป็นปีแรก ฉะนั้น ความพร้อมด้านต่าง ๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควรขาดการประชาสัมพันธ์ถึงหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ให้ประชาชนได้เข้าใจซึ่งประชาชนบางส่วนเข้าใจผิดคิดว่าเงินกองทุนหมู่บ้านให้กู้สำหรับคนรวยแต่คนจนไม่มีสิทธิกู้

2) ยังมีประชาชนทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกล่าวหาตักเตือนถึงผลประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านว่าควรมีการควบคุมตรวจสอบอย่างรัดกุม กรรมการที่เกี่ยวข้องให้มีความซื่อสัตย์จริงใจในการบริหารเพื่อส่วนรวมและให้มีความเป็นธรรมในการพิจารณาเงินกู้

3) กองทุนหมู่บ้านยังไม่สามารถให้บริการด้านการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพแก่สมาชิกได้ทั่วถึง สมาชิกอีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ แม้ว่าประชาชนจะยังไม่รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เดือดร้อน แต่หากมีแนวทางที่สามารถทำให้ประชาชนมีเงินทุนของตนเองหรือได้เงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำก็จะดีมาก

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

พบว่าชุมชนหมู่บ้านพรหมปกาศิตนี้มีผู้คนมาจากหลากหลายพื้นที่และหลากหลายจังหวัดของประเทศไทยมากแต่ทุกคนจึงมีความรู้และความถนัดแตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพในการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นจะเห็นได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในด้านการประกอบอาชีพได้ดีเป็นอย่างมากและมีการแนะนำการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มไปในทางที่ดีอีกด้วยจะเห็นได้ว่าการมีองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้นี้จะทำให้เกิดการร่วมมือกันที่จะแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ในชุมชน อีกทั้งยังเกิดความรักและความสามัคคีกันในชุมชนอีกด้วย

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีกันมาก สืบเนื่องจากการเรียกประชุมการขอความร่วมมือในหมู่บ้าน สมาชิกมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่เสนอของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า หมู่บ้านจะเข้มแข็งได้ ต้องมีผู้นำท้องถิ่นและคณะกรรมการหมู่บ้านที่เข้มแข็ง ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจการ

ที่ดีและมีควมสามัคคีกัน สมาชิกในชุมชนรับฟังความคิดเห็นในการประชุมหรือเสวนา ชาวบ้าน
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่
- 1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา
- 1.3 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายในกองทุน
2. ศึกษาภาพการดำเนินงานของกองทุนในท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ชีพชีพอเนลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจาก บร.บางส่วนเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

3. ผลการดำเนินการ

- จากการได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ของกองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต พบว่า
- 3.1 ปัจจุบันคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความเข้าใจในระเบียบมากขึ้น
 - 3.2 คณะกรรมการกองทุนได้มีการจัดระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รู้ ยอมรับ ประกอบอาชีพอย่างเป็นระบบ
 - 3.3 ประชาชนได้คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนที่อยู่ในหมู่บ้านพรหมปกาสิตและเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์มาบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน

3.4 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ จะรับประชาชนทุกสาขาอาชีพในหมู่บ้าน โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3.5 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้กู้ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร ตั้งแต่ 2-30 ปี มีการขาดตลาด วัตถุดิบและมีเทคนิคต่างๆ ในการประกอบอาชีพของตน

3.6 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย สร้างงาน สร้างรายได้แก่ครอบครัว

4. อภิปรายผล

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต ได้แก่

4.1.1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มว่าคนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน

4.1.2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง มีความหลากหลาย ระดมความร่วมมือทั้งจากส่วนราชการและกลุ่มประชาคมให้มาทำงานร่วมกัน เน้นการกระจายงานเป็นหลัก

4.1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังคงอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่ ควรให้คนในชุมชนสร้างจิตสำนึก “ เพื่อส่วนรวม ” ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรและในหมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ เช่น กองทุนฌาปนกิจศพสงเคราะห์ ฯลฯ ซึ่งความร่วมมือและ “ เงิน ” เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่กำลังพัฒนาและต่อยอดให้กับชุมชนที่มีความเข้มแข็งแล้วระดับหนึ่งขยายผลไปช่วยชุมชนที่อ่อนแอกว่า

4.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านพรหมปกาสิต มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะเป็นกุญแจของความสำเร็จหากเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม การใช้ปัญญา นำหน้าเงิน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ
- มีการร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนจากผู้นำชุมชนและชาวบ้าน
- มีการส่งเสริมความรู้ การบริหารจัดการกองทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ผู้ที่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพสูง
- คณะกรรมการมีความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับ

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- ประชาชนไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านผู้จะนำเงินไปใช้ไม่ตามวัตถุประสงค์
- คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
- ผู้ที่มีฐานะยากจนจริงๆ ไม่สามารถกู้เงินกองทุนได้เนื่องจากไม่มีผู้ค้ำประกันให้
- ระเบียบข้อบังคับมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ
- ผู้กู้ไม่พึงพอใจต่อจำนวนเงินที่ให้กู้ เพราะจำนวนน้อยเกินไป

4.2.3 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

การเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น จัดสรรงบประมาณบางส่วนในการพัฒนา ซึ่งการที่ชุมชนได้เรียนรู้กับการบริหารจัดการด้วยตัวเองแบบนี้ ชุมชนก็จะสามารถรับมือกับทุกเรื่องที่เขากระทบกับตัวเองได้ ซึ่งนี่คือ ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง นั่นหมายถึง จะเกิดการรวมกลุ่มของประชาชน เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

4.2.4 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

1) ผลโดยตรง (Immediate Result)

สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินกิจการสามารถสร้างรายได้ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในครอบครัว

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

ช่วยยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น มีการขยายการลงทุน และเพิ่มความรู้ในการบริหารจัดการอาชีพของตน

3) ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)

- ส่งเสริมการพึ่งตนเอง
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ส่งเสริมความอดทนขยันหมั่นเพียร
- ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนฯ

5.1.1 อยากให้ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กองทุนฯ จากร้อยละ 12 บาท/ปี เป็นร้อยละ 10 บาท/ปี หรือร้อยละ 8 บาท/ปี เพื่อช่วยเหลือคนยากจนในหมู่บ้านจริงๆ

5.1.2 ในการประชุมหมู่บ้านทุกครั้ง มีข้อเสนออยากให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งสมาชิกผู้กู้ เข้าร่วมรับฟังความก้าวหน้าของการบริหารงานกองทุน เดือนละ 1 ครั้ง หากผู้ใดไม่เข้าร่วมประชุมสามารถหักเงินได้ครั้งละ 10 บาท เพื่อเป็นกองกลางสำหรับการประชุมครั้งต่อไป

5.1.3 ผู้ที่กู้เงินแล้วนำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ในการกู้ยืมครั้งต่อไปควรลดจำนวนเงินให้กู้ยืมลงครึ่งหนึ่งหรือให้โอกาสคนที่มีความซื่อสัตย์ก่อน

5.1.4 ให้คณะกรรมการกองทุนอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกผู้กู้ที่ปัญหาในเรื่องผู้ค้ำประกัน

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

การบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน เป็นการส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท แต่ในส่วนของ การพัฒนารายได้ยังไม่เห็นความแตกต่างชัดเจนนักระหว่างสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนฯ และที่ไม่ได้เป็นผู้กู้เงิน มีข้อเสนอดังนี้

5.2.1 ควรยี่คระยะเวลาในการส่งเงินกู้คืน

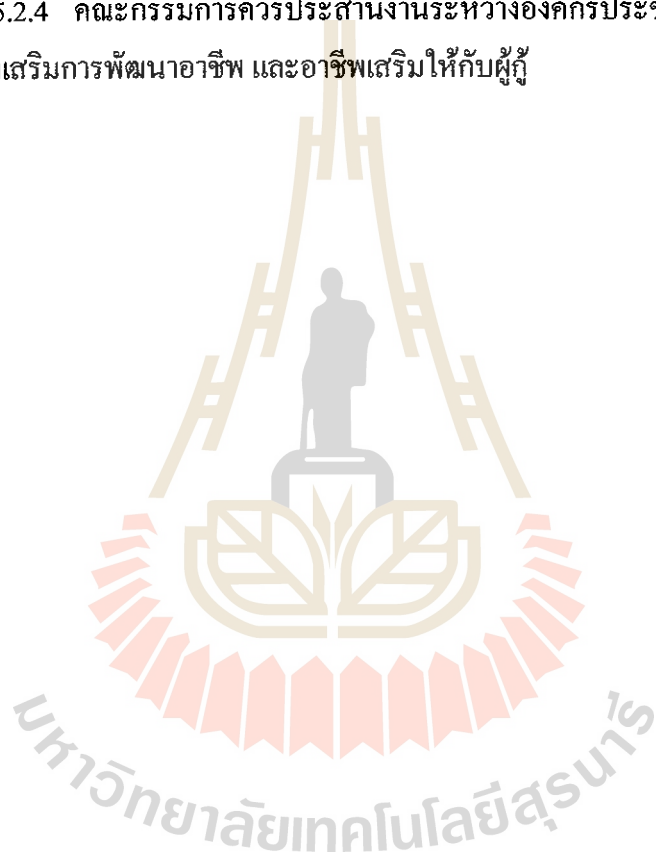
5.2.2 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเกี่ยวกับการบริหารจัดการให้แก่คณะกรรมการ

กองทุน

5.2.3 ควรให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาในการ

ประกอบอาชีพ

5.2.4 คณะกรรมการควรประสานงานระหว่างองค์กรประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และอาชีพเสริมให้กับผู้กู้

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ, ศูนย์ประสานงาน. 2544. ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน. นครราชสีมา : ที่ว่าการอำเภอปากช่อง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านผ่านศึก. 2544 ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านผ่านศึก. นครราชสีมา.
- เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการ และการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.
- เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์ (เอกสารเพิ่มเติม). นครราชสีมา.
- ณัฏฐพันธ์ จงรนนท์. 2543, การประเมินผลงานการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ธีรป้อมวรรณกรรม.
- ดวงดาว ฐ้างาม. 2541, แนวทางการติดตามประเมินผลงานพัฒนาแบบมีส่วนร่วม. เชียงใหม่ : บีเอสการพิมพ์.
- ทวีป ศิริรัศมี. 2544, การวางแผน พัฒนา และการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.